KALLELSE/UNDERRÄTTELSE

Upprättad
2022-03-02

Kungsbacka

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad

Sammanträde onsdagen den 30 mars 2022 kl. 17:00
Plats: Elof Lindälvs gymnasium, sal A67, salar för förmöten: A65, G17

	Ärende	Beteckning	Förslag
1.	Fastställande av dagordning och val av justerare	2021-00290	Förslag: Hampus Jägnert (SD)
2.	Informationspunkt om trygghet och studiero *Föredragande: Hannah Tengelin, kl. 17:05-17:35*	2022-00054	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad noterar informationen till protokollet.
3.	Informationspunkt om vuxenutbildningen angående resultat och statistik yrkesvux *Föredragande: Staffan Hallström, kl. 17:35-18:15*	2022-00055	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad noterar informationen till protokollet.
4.	Informationspunkt om personalomsättning, lönenivåer, behöriga lärare, vakansgrad och sjukfrånvaro 2021 *Föredragande: Elisabeth Grimhusen, kl. 18:15-18:45*	2022-00053	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad noterar informationen till protokollet.
5.	Antagningsorganisation 2023/2024 *Föredragande: Cindia Escalante Mattsson, kl. 18:45-18:55*	2022-00050	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad noterar informationen till protokollet.

Markus Ternblad

Direkt 0300 83 41 66
markus.ternblad@kungsbacka.se

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress

	Ärende	Beteckning	Förslag
6.	Förlängning av IOP-avtal med Erikshjälpen *Föredragande: Karin Zetterman, kl. 18:55-19:05*	2020-00182	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium och Arbetsmarknad beslutar att förlänga befintligt Idéburet offentligt partnerskap med Erikshjälpen Second hand med tio månader med start 2022-04-01. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.
7.	Patientsäkerhetsberättelse 2021	2022-00052	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad fastställer Patientsäkerhetsberättelsen för medicinska och psykologiska insatserna inom elevhälsan 2021.
8.	Val av ersättare till individutskott	2022-00062	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad utser Hampus Jägnert (SD) till ersättare i individutskottet för Gymnasium & Arbetsmarknad, för tiden fram till 2022-12-31.
9.	Inkomna skrivelse till ledamöter och ersättare i nämnden	2021-00295	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad noterar informationen till protokollet.
10.	Återrapportering av delegeringsbeslut	2021-00289	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad godkänner återrapporteringen av delegeringsbeslut fattade under perioden 2022-02-01 - 2022-02-28.
11.	Förvaltningschefen informerar	2021-00288	Förslag till beslut Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad noterar informationen till protokollet.

Elin Hysén (L)
ordförande

Markus Ternblad
sekreterare

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2022-02-28
Diarienummer
GA 2022-00050

Kungsbacka

Planerat utbud vid gymnasieskolorna läsåret 2023/2024

Förslag till beslut

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen måste varje år rapportera till Gymnasieantagningen för Göteborgsregionen (GR) vilka program och inriktningar vi har för avsikt att bedriva på våra gymnasieskolor nästkommande läsår. Denna rapportering benämns 1:a aprilprocessen då alla kommuner inom vårt samverkansområde senast 1 april ska meddela in sitt utbud. Under maj månad har förvaltningen möjlighet att skicka in eventuella förändringar. GR har ett ansvar att se över samverkansområdets totala gymnasieutbud för att säkerställa att regionens elever får god tillgång på de 18 nationella programmen.

Inför läsåret 2023/2024 har Kungsbacka kommuns gymnasieskolor i samarbete med World Of Padel ansökt om att få anordna Nationell Idrottsutbildning (NIU) med inriktning Padel. I övrigt planeras inga förändringar i utbudet på Kungsbackas gymnasieskolor till läsåret 2023/2024.

Det är nämnden som beslutar om alla eventuella förändringar av programutbud och inriktningar för varje enskilt program.

Beslutsunderlag

Förvaltningen för Gymnasium & Arbetsmarknads tjänsteskrivelse, 2022-02-28

Amra Salihovic,

Gymnasiechef

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37

Telefon 0300-83 40 00

www.kungsbacka.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2022-03-03
Diarienummer
GA 2020-00182

Kungsbacka

Överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Erikshjälpen och nämnden för Gymnasium och Arbetsmarknad

Förslag till beslut

Nämnden för Gymnasium och Arbetsmarknad beslutar att förlänga befintligt Idéburet offentligt partnerskap med Erikshjälpen Second hand med tio månader med start 2022-04-01.

Sammanfattning av ärendet

Idéburet Offentligt Partnerskap, IOP, är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom social ekonomi och en eller flera offentliga aktörer. Det är en modell av finansiering som bygger på samverkan och partnerskap och som kan användas när varken traditionellt föreningsbidrag eller upphandling är helt lämpliga.

Överenskommelsen mellan nämnden för Gymnasium och Arbetsmarknad och Erikshjälpen Second hand syftar till att erbjuda insatser för personer som ska etablera sig på arbetsmarknaden, i form av arbetsmarknadsintroduktion som består av olika arbetsmoment i ett verkligt sammanhang och miljö.

Beslutsunderlag

Gymnasium och Arbetsmarknads tjänsteskrivelse, 2022-03-03

Överenskommelse förlängt IOP 2022, 2022-03-03

Cynthia Runefjärd
Förvaltningschef

Karin Zetterman
Verksamhetschef, Kompetenscentrum

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37

Telefon 0300-83 40 00

www.kungsbacka.se

Överenskommelse om IOP (Idéburet offentligt partnerskap)

Erikshjälpen Second Hand (ESH) och Kungsbacka kommun, Förvaltningen för Gymnasium och Arbetsmarknad

Inledning

Initiativet till detta partnerskap har tagits av representanter från Erikshjälpen Second Hand.

Denna överenskommelses huvudsakliga syfte är erbjuda insatser för personer som ska etablera sig på arbetsmarknaden, i form av arbetsmarknadsintroduktion som består av olika arbetsmoment i ett verkligt sammanhang/arbetsplats/miljö.

Arbetsmarknadsintroduktionen innebär att handledare på ESH Kungsbacka möjliggör för kommuninvånare som ska etablera sig på arbetsmarknaden att få nya rutiner, riktiga arbetsuppgifter och ett socialt sammanhang i reell miljö. Berörda individer genomgår arbetsmarknadsintroduktion för att pröva sina förmågor genom både fysiskt och psykiskt stimulerande och utmanande arbetsuppgifter i en trygg och inkluderande verksamhet.

ESH besitter lång erfarenhet och kompetens kring målgrupper som ännu inte är etablerade på arbetsmarknaden. Handledarna har utbildning inom de områden som arbetsmarknadsintroduktionen avser.

Ett syfte med överenskommelsen är att inom ramen för arbetet med Kungsbackas unika arbetsmarknadsprocess utveckla samarbetet mellan den idéburna sektorn och Kungsbacka kommun samt utveckla metoder och innovativa lösningar för målgruppen som står utanför arbetsmarknaden.

Idéburet offentligt partnerskap

Idéburet Offentligt Partnerskap, IOP, är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom social ekonomi och en eller flera offentliga aktörer. Det är en modell av finansiering som bygger på samverkan och partnerskap och som kan användas när varken traditionellt föreningsbidrag eller upphandling är helt lämpliga.

Avtalsparter

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad i Kungsbacka kommun och Föreningen Erikshjälpen Second Hand.

Erikshjälpen

Erikshjälpens verksamhet står på flera ben. Second hand-butikerna, projektverksamheten för barns rättigheter runt om i världen, Läkarbanken och materialbistånd. Allt vilar på den grund som Erik Nilsson en gång startade. Med barns drömmar som drivkraft vill Erikshjälpen vara med och förändra världen. Genom insatser för utbildning, hälsa samt trygghet och skydd ges barn och unga runt om i världen hjälp och möjlighet att våga drömma om framtiden. De vill att alla barn ska bli sedda och tagna på allvar.

Erikshjälpen Second Hand är en ideell förening som samarbetar med lokala föreningar och församlingar i Sverige. Sedan starten 1990 har verksamheten vuxit till att omfatta ett 60-tal butiker, varav en i Norge. Tanken och idén med Erikshjälpen Second Hand är att sälja skänkta varor som genererar medel till sociala och humanitära insatser via Erikshjälpen eller samarbetspartners. Erikshjälpen Second Hand vill även erbjuda människor gemenskap, arbetsträning och praktik för att hitta vägar till personlig utveckling.

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad

Nämnden ansvarar för att ska personer som står utanför arbetsmarknaden så snabbt som möjligt komma ut i arbete och bli självförsörjande. Detta med hjälp av Kungsbackas unika arbetsmarknadsprocess som bland annat innehåller utbildningsinsatser, praktik eller andra former av anställningar.

Kompetenscentrum är en verksamhet inom förvaltningen Gymnasium & Arbetsmarknad i Kungsbacka kommun. Kompetenscentrum ansvarar för kommunens arbetsmarknadsverksamhet, vuxenutbildning, yrkeshögskola, studie- och yrkesvägledning, etablering samt ekonomiskt bistånd.

Värdegrund

Undertecknande parter i detta avtal betraktas som självständiga och jämbördiga aktörer. Varje parts integritet och oberoende ska respekteras. Parterna ansvarar var för sig för sin insats i arbetet och varje parts särart och mervärde ses som en tillgång för partnerskapet.
Partnerskapet ska bygga på förståelse och respekt inför varandras olika förutsättningar, öppenhet, dialog som karaktäriseras av ömsesidig tillit, lyhördhet, acceptans för kritik, långsiktighet och transparens.

Mål

Det huvudsakliga målet med detta partnerskap är att stärka möjligheterna och ge personlig utveckling för personer som står utanför arbetsmarknaden i Kungsbacka kommun och främja inträdet till den öppna arbetsmarknaden och bli självförsörjande.

Tillsammans vill vi:
• att kommuninvånare i arbetsmarknadsprocessen ska ges förutsättningar att så snabbt som möjligt etablera sig på arbetsmarknaden och bli självförsörjande.
• skapa ett innovativt samarbete mellan det offentliga och det idéburna för att skapa lösningar kring en komplex samhällsutmaning.

Huvudansvaret för att personer som står utanför arbetsmarknaden så snabbt som möjligt komma ut i arbete och bli självförsörjande ligger fortsatt hos Nämnden för Gymnasium och Arbetsmarknad och dess förvaltning. Avtalet innebär inte att detta ansvar delegeras till Erikshjälpen för de personer som erbjuds praktikplats inom ramen för det.

Målgrupp

Samarbetet avser kommuninvånare som är inskrivna i Kungsbackas unika arbetsmarknadsprocess och på Arbetsmarknadsenheten, Kungsbacka kommun.

Avtalet

Partnerskapet har utvecklats genom flera dialogmöten och i samarbete mellan parterna.
Avtalet beskriver och klargör vilka insatser som kommer att genomföras, finansiering av dessa samt hur dialog förs och formerna för uppföljning.

Beskrivning av avtalet

A. Gymnasium och Arbetsmarknad utser en kontaktperson från Kompetenscentrum med uppgift att följa arbetet och ansvara för kommunens åtaganden i detta partnerskap. Praktiksamordnare tar fram deltagare som kan tillgodogöra sig arbetsmarknadsintroduktionen.

B. ESH erbjuder 10 stycken introduktionsplatser löpande under avtalsperioden. Deltagare deltar i arbetsmarknadsintroduktion i två månader med möjlighet till förlängning om behov finns. Om deltagare avslutar introduktionen tidigare förs en dialog mellan avtalets parter om när deltagarens plats kan erbjudas någon annan. ESH har utbildade handledare och stöd till deltagare under hela introduktionstiden. Deltagare ansvarar själv för att meddela sjukfrånvaro till ESH och praktiksamordnare. Praktiksamordnare på Kompetenscentrum följer kontinuerlig upp deltagare på ESH. Vid avslut av arbetsmarknadsintroduktion har Praktiksamordnare och handledare ESH avstämning/avslutningssamtal.

Styrgrupp

Styrgruppen utgörs av en eller flera företrädare från vardera parter:

- ESH
- Kungsbacka kommun

- Styrgruppen ansvarar för att den gemensamma målsättningen och att intentionen i det ingångna avtalet följs.
- Styrgruppen följer upp verksamheten på en strategisk nivå vid minst fyra tillfällen per år.
- Styrgruppens ansvarar för att förändra inriktning/direktiv om skäl till det framkommer.
- Styrgruppen förhandlar om förändringar av avtalet.
- Styrgruppen fattar beslut om partnerskapet ska utökas med nya organisationer.

Avtalsperiod

Andra avtalsperioden skrivs att gälla 9 månader.
Avtalet gäller från 1/4 2022 – 31/12 2022

Budget

Total ersättning för lönekostnader, omkostnader och övrigt som kan tillkomma 317 475:-. Beloppet delas upp och betalas ut vid två tillfällen. Första tillfället faktureras med 50% under första månaden under avtalsperioden och resterande under sjätte månaden.

Avtalets förlängning

Parterna kan förlänga avtalet om maximalt ett år i taget.

Parternas avsikt är att under avtalsperioden utveckla samarbete och metoder som kan hålla över tid.

Fakturering/Utbetalning

Förvaltningen faktureras för uppdraget.
Faktura ställs till:

Kungsbacka Kommun
Fakturan
434 81 Kungsbacka
Ref. 291600

Omförhandling, hävningsrätt samt tvist

Om någon av parterna inte uppfyller villkoren för avtalet eller brister i sina åtaganden, eller det råder väsentligt förändrade omständigheter så ska alla medverkande parter föra en dialog om huruvida avtalet kan fortsätta.

Båda parter kan häva detta avtal om respektive motpart inte fullföljer sina åtaganden och rättelse inte sker utan dröjsmål. Om tvister uppstår ska dessa i första hand lösas genom dialog mellan avtalsparterna. Vid händelse av att avtalet hävs kan ekonomisk kompensation ske till den part som åsamkas skada av hävandet. Beloppet skall vara rimligt och avstämt med motpart.

Utvärdering

Under avtalets tid genomförs fortlöpande uppföljning inom ramen för styrgruppens arbete. När avtalet löper ut sammanställer ESH en kort rapport som beskriver de insatser som gjorts samt med könsuppdelad statistik om deltagarna kring vad åtgärden lett till.
Alla parter i avtalet har en skyldighet att upplysa övriga parter om väsentlig utveckling eller förändringar i frågan i verksamheten, i policy eller lagutrymme gällande målgruppen.

Underskrifter

Huskvarna, 2022-

Kungsbacka, 2022-03-30

Anette Alm Gustafsson
Verkställande chef
Erikshjälpen Second Hand

Elin Hysén
Ordförande
Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2022-03-02
Diarienummer
GA 2022-00052

Kungsbacka

Patientsäkerhetsberättelse 2021

Förslag till beslut

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad fastställer Patientsäkerhetsberättelsen för medicinska och psykologiska insatserna inom elevhälsan 2021.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad är vårdgivare för den medicinska delen av elevhälsan och ska årligen upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Denna beskriver det systematiska patientsäkerhetsarbetet som skett under föregående år. Patientsäkerhetsarbetet omfattar bland annat uppföljning av avvikelser, förbättring av rutiner och samverkan med andra vårdgivare.

Beslutsunderlag

Förvaltningen för Gymnasium & Arbetsmarknad tjänsteskrivelse, 2022-03-02

Patientsäkerhetsberättelse 2022-03-02

Beslutet skickas till

Cecilia Fossan Biträdande Gymnasiechef och Verksamhetschef HSL

Beskrivning av ärendet

I patientsäkerhetsberättelsen ska vårdgivaren redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten. Den beskriver hur vårdgivaren har arbetat för att identifiera, analysera och minska riskerna i vården. Patientsäkerhetsberättelsen innehåller även en beskrivning av hur vårdpersonalen bidragit, men även hur patienters och närståendes synpunkter på patientsäkerheten har hanterats. Patientsäkerhetsberättelsen ska även redogöra för de resultat som uppnåtts under föregående år.

Kungsbacka kommun
Cecilia Fossan

Gymnasiechef biträdande

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37

Telefon 0300-83 40 00

www.kungsbacka.se

I början av 2021 deltog skolsköterskorna i kommunens arbete med att vaccinera invånare som får omsorg genom kommunen bland annat inom äldreomsorgen. Insatsen motsvarar ca 220 arbetsdagar totalt eller i snitt 12 dagar per sköterska som deltog. Inför insatsen gjordes riskanalys och påverkan har följts upp regelbundet över året för att säkerställa att basprogrammet hinns med för att inte påverka patientsäkerheten.

Under året har samverkan skett med andra vårdgivare för att öka patientsäkerheten. Det sker också samverkan internt i kommunen och mellan kommunerna som bidrar till en ökad patientsäkerhet, likvärdighet och bidrar till ökad kunskap för personal inom medicinska elevhälsan.

Under året har flera digitala initiativ tagits för att skapa en säkrare vård bland annat genom införande av digital avvikelsehantering, e-recept och digitala medgivanden från vårdnadshavare.

Arbete med metodhandbok och processer för elevhälsans medicinska del har påbörjats under 2021.

Skolläkare har anställts av Kungsbacka Kommun vilket innebär ökad tillgänglighet till både klinisk närvaro samt delaktighet i arbetet med vård/diagnostik/behandling som leder till ökad patientsäkerhet.

Psykologisk ledningsansvarig (PLA) finns nu på 20%.

Avvikelser (14 st) har rapporterats under året. Ingen avvikelse har föranlett anmälan enligt Lex Maria. Beroende på avvikelsens innehåll så har åtgärder vidtagits.

Cynthia Runefjärd	Cecilia Fossan
Förvaltningschef	Verksamhetschef HSL

Kungsbacka

Patientsäkerhetsberättelse Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser

År 2021

Datum och ansvarig för innehållet

2022-03-01
Cecilia Fossan, Verksamhetschef HSL GA
Magnus Sandberg, Medicinskt ledningsansvarig Sjuksköterska FG/ GA

Innehåll

SAMMANFATTNING 3

INLEDNING 4

STRUKTUR 4
Övergripande mål och strategier för 2021 4
Organisation och ansvar 5
Samverkan för att förebygga vårdskador 6
Patienters och närståendes delaktighet 8
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet 8
Klagomål och synpunkter 9
Egenkontroll 9

PROCESS - ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA PATIENTSÄKERHETEN 10
Processer för övergripande mål inom elevhälsans medicinska del 11
Riskanalys 12
Utredning av händelser - vårdskador 12
Informationssäkerhet 12

RESULTAT OCH ANALYS 13
Egenkontroll 13
Avvikelser 14
Klagomål och synpunkter 15
Händelser och vårdskador 15
Riskanalys 15

MÅL OCH STRATEGIER FÖR KOMMANDE ÅR 2022 16

Sammanfattning

Året 2021 har återigen präglats av pandemin och vi som vårdgivare inom elevhälsans medicinska del har givetvis påverkats i olika grad även detta år.

Vi har återigen ställts inför nya utmaningar för att kunna bedriva hälso- och sjukvård inom elevhälsan på ett patientsäkert och effektivt sätt. Det har handlat om allt från att utföra hälsosamtal på annat sätt än fysisk närvaro till att planera om vaccinationer och andra insatser.

I början av året var många av våra skolsköterskor ute och vaccinerade mot Covid -19 i fas 1 inom Vård och Omsorg. Det var en avgörande insats för att Kungsbacka Kommun kunde genomföra fas 1 vaccinering på ett patientsäkert och effektivt sätt. Risk/konsekvensanalys är genomförd inför/efter denna insats där patientsäkerheten inom elevhälsans medicinska insats belystes.

Arbetet med en regiongemensam hälsodatabas för unga 0-20 år har återupptagits. En processledare anställd av Region Halland kommer med stöd av representanter från kommunerna utveckla processen.

Under 2021 har det genomförts flertal digitaliseringar inom elevhälsans medicinska del. Åtgärderna innebär en ökad patientsäkerhet, effektivare och säkrare arbetsrutiner för skolsköterska/skolläkare allt i enlighet med *vision e-hälsa 2025 (SKL 20160310*).

Arbete med metodhandbok och processer för elevhälsans medicinska del har påbörjats under 2021.

Skolläkare har anställts av Kungsbacka Kommun vilket innebär ökad tillgänglighet till både klinisk närvaro samt delaktighet i arbetet med vård/diagnostik/behandling som leder till ökad patientsäkerhet.

Psykologisk ledningsansvarig (PLA) har anställts på 20%.

Avvikelser (14) har rapporterats under året där avvikelserapporteringen/förvaring efter sommaren hanteras digitalt i journalsystem. Ingen avvikelse har föranlett anmälan enligt Lex Maria.

Under 2022 fortsätter arbetet med de utmaningar som uppkommit samband med pandemin bl.a. med att ligga i fas med basprogrammet, att alla elever skall erbjudas insatser i rätt tid. Digitala utvecklingen fortsätter med utgångspunkt i patientsäkerhet samt underlättning i det dagliga arbetet för elevhälsans medicinska/psykologiska personal.

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen SFS 2010:659 ska vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse. Idén med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt för alla redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar, och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §. Patientsäkerhetsberättelsen bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet. Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år.

Struktur

Övergripande mål och strategier för 2021

SFS 2010:659,3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap.

Elevhälsans medicinska del har alltid ett **övergripande mål** att patientsäkert kunna erbjuda

- Förebyggande och hälsofrämjandeinsatser för att stödja elever
- Erbjuda vaccinationer enligt FHM vaccinationsprogram
- Hälsosamtal där identifiering av insatser skall upptäckas så att eleven får den hjälp hen är i behov av.
- Utföra enklare sjukvårdsinsatser

Dessa delmål med strategier sattes upp i 2020 års patientsäkerhetsberättelse.

Mål 1

Fler elever skall uppleva en god hälsa och skillnad mellan pojkar och flickor skall minska.

Fortsatt arbete med att kvalitetssäkra rutiner för hälsosamtalet och att göra analys på resultatet.

Fortsatt arbete med utveckling av att resultat/analys av hälsosamtalen på avidentifierad aggregerad nivå ska användas för hälsofrämjande och förebyggande arbete på den lokala skolan och i kommunen.

Mål 2

Utveckla samverkan och identifiera ansvarsområden mellan Verksamhetschef inom HSL, Medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska och Psykologiskt ledningsansvarig.

Verksamhetschef inom HSL, Medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska och Psykologiskt ledningsansvarig går en gemensam utbildning angående att leda den medicinska och psykologiska insatsen inom elevhälsan.

Mål 3

Psykologernas journalföring och dokumentation skall följa 3 Kap Patientdatalagen, 5 Kap 2 § Hälso-och sjukvårdslagen och 17 Kap 4 § Offentlighets och sekretesslagen.

Rutiner för psykologernas processer enligt vårdgivarens ledningssystem ska färdigställas av PLA.

Organisation och ansvar

SFS 2010:659,3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1

Vårdgivare

Kungsbacka kommun är vårdgivare. Ansvaret för uppgifter inom Hälso- och sjukvård inom elevhälsan ligger på nämnden för förvaltningen Förskola och grundskola (FG) samt nämnden för Gymnasium och Arbetsmarknad (GA).

Vårdgivarens ansvar innefattar:

Verksamhetschef HSL för de medicinska och psykologiska insatserna i elevhälsan utses.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och patientsäkerhet finns för de medicinska och psykologiska insatserna inom elevhälsan.

Vårdgivaren ska se till att det finns den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges. När hälso- och sjukvård ges till barn ska barnets bästa särskilt beaktas.

Patientsäkerhetsberättelse redovisas årligen.

Verksamhetschef enligt HSL

Har det samlade ledningsansvaret för att säkerställa patientsäkerhet och god kvalité inom elevhälsans medicinska och psykologiska del. Verksamhetschef är ytterst ansvarig för Hälso- och sjukvården inom elevhälsan.

Verksamhetschef skall utifrån sin kompetens uppdra medicinska och psykologiska uppgifter inom vård, diagnostik och behandling genom delegering till legitimerad HSL personal. Dessa innefattar medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska (MLA), medicinskt ansvarig läkare (MA) samt Psykologiskt ledningsansvarig (PLA).

Medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska (MLA)

Verksamhetschefen får ge i uppdrag till annan befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullfölja enskilda uppgifter inom vård, diagnostik och behandling och patientsäkerhetsarbete.

Medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska är specialistutbildad sjuksköterska samt har kompetens inom hälso-och sjukvårdsrätt.

Medicinskt ansvarig läkare (Skolläkare)

Skolläkaren arbetar i första hand hälsofrämjande och förebyggande, men också åtgärdande på alla nivåer. Skolläkaren är legitimerad läkare med specialistutbildning i allmänmedicin, och tilläggsspecialitet inom skolhälsovård. Skolläkaren har fördjupad medicinsk kunskap inom områdena tillväxt, utveckling, endokrinologi, psykisk hälsa, specifika skolsvårigheter, långvariga

sjukdomstillstånd och funktionsnedsättningar i skolan, vaccinationer och smittskydd samt hälsofrämjande arbete.

Psykologiskt ledningsansvarig (PLA)

Verksamhetschefen får ge i uppdrag till annan befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullfölja enskilda inom vård, diagnostik och behandling och patientsäkerhetsarbete.

PLA är legitimerad psykolog.

Medarbetare

All hälso-och sjukvårdspersonal har ett eget yrkesansvar för att arbetet ska utföras i överenskommelse med vetenskap och beprövad erfarenhet och skyldighet att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Varje medarbetare ansvarar för att hålla sig väl förtrogen med den lagstiftning som gäller inom hälso- och sjukvård och för elevhälsan, samt de bestämmelser, föreskrifter och rutiner som gäller för verksamheten I ansvaret ingår att identifiera och rapportera avvikelser och risker.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 2 § p 3

Extern samverkan

Under 2021 har vårdkedjan till BUP (Barn o Ungdomspsykiatri Region Halland) omorganiserats och blivit tydligare för oss som remittent (”En väg in”). Elevhälsan i regionen har samverkat och varit delaktiga i processen. Tidigare riskfaktorer var att det var svårt att veta vilken enhet/vårdnivå elevhälsan skulle vända sig till/remittera till utifrån problematik. Det fanns då en patiensäkerhetsrisk att vårdkedjan bröts och osäkerhet att det hade handlagts rätt och i slutändan om eleven fått rätt hjälp. Vårdkedjan nu är tydlig med samma första kontakt in oavsett problematik. Varje ärende triageras av regionen och efter det fördelas på rätt vårdnivå.

Elevhälsans medicinska del blir ofta ombedd av annan vårdgivare/enhet att utföra en hälso-och sjukvårdsuppgift då eleven befinner sig i skolan. Detta kan röra sig om att ta ett blodtryck eller väga/mäta för att dessa värden behövs för att utvärdera behandling som sköts av annan vårdenhet. Samverkan med BUP mottagning Kungsbacka har resulterat i en ny remiss/handläggning då detta efterfrågas. Detta för att säkra vårdkedjan och att rätt information ges och patientsäkerheten ökar.

Behov av att säkerställa vårdkedja/samverkan med Barn och Ungdomsmottagningen (BUM) Kungsbacka. Samverkansmöten inplanerade då kompetensutveckling sker inom olika sjukdomstillstånd samt vad vi i skolan behöver veta. Direkta kontaktuppgifter till respektive specialistsjuksköterska har även upprättats för snabb och rätt kontakt kan tas vid behov.

Förvaltningsövergripande samverkan har under 2021 bestått bl.a. i att ta fram en handlingsplan för suicidprevention. Skolan har en viktig roll i detta arbete

och där vi har fått till aktiviteter för suicidpreventivt arbete i skolorna 2022. Ur ett patientsäkerhetsperspektiv är preventivt arbete en av de viktigaste åtgärderna.

Nätverksmöte hålls regelbundet med regionens kommuner där MLA från Kungsbacka deltar. I dessa forum diskuteras frågor som rör patientsäkerhet och även strategiska inriktningar som förs vidare till verksamhetsledning.

Skolläkare i regionens kommuner har regelbundna nätverksträffar och agendan rör även där vård, diagnostik och behandling utefter patientsäkerhet och ny kunskap.

MLA deltar även vid Göteborgsstad MLA nätverksträffar, geografisk närhet samt omvärldsbevakning är en viktig del som erhålls där.

PLA deltar i deltar i nätverk inom VG-regionen och Region Halland.

Intern samverkan

Skolsköterskemöte för hela gruppen hålls månadsvis för samlad information, utbildning samt frågor kopplat till patientsäkerhet. Systemförvaltare deltar när behov av tekniska frågor kopplat till journalsystem behöver klargöras.

Nätverksträffar i de olika skolsköterskegrupperna hålls månadsvis. Där är fokus på samverkan, praktiska frågor allt utifrån patientsäkerhet och god vård.

Ledningsmöte elevhälsans medicinska del 1/månad (VC, MLA, PLA, MA)

Samverkan med inom EHT samt med övrig skolpersonal på respektive skola.

Samverkan med elever och vårdnadshavare.

Samverkan med Kommunledningskontoret har inletts för att få stöd att implementera processer i elevhälsans medicinska del.

Kategorimöte psykologer hålls månadsvis. Patientsäkerhetsfrågor finns som stående punkt.

Patienters och närståendes delaktighet

SFS 2010:659 3 kap. 4 §

Delaktighet och samarbete med vårdnadshavare är alltid något som strävas efter. Erbjudande om att vara med på hälsosamtal eller vaccination finns alltid.

Samtycke från vårdnadshavare krävs vid vissa insatser såsom vaccinationer och hälsouppgifter. Utifrån elevens ålder och mognadsgrad involveras den mer och kan även ta autonoma beslut om sin hälso-och sjukvård som elevhälsan erbjuder.

All hälso-och sjukvård är frivillig med några få undantag.

Information om elevhälsans medicinska del ges både skriftligt och muntligt inför hälsobesök samt vaccinationer. Samverkan mellan elevhälsans medicinska insatser samt elever och/eller vårdnadshavare sker inom följande områden:

-Beskrivning av elevhälsans medicinska insats samt skolsköterskans uppdrag

-Information inför genomförande av vaccination

-Information inför hälsosamtal och hälsobesök

-Information om sekretess, tystnadsplikt och anmälningsskyldighet

-Information om eventuella åtgärder som kan behövas vidtas efter identifiering av hälsoproblematik.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 7 kap. 2 § p 5.

Enligt 6 kap. 4 § Patientsäkerhetslagen (2010:659) är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att rapportera risker för vårdskador och händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Hälso- och sjukvårdspersonal i FG/GA verksamheter, är den personal som har legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården.

Rapportering sker via avvikelsemodul i den medicinska journalen.

Händelsen utreds av medicinskt ansvarig sjuksköterska samt medicinskt ansvarig skolläkare.

Händelsen/avvikelsen sparas i modulen och får ett diarienummer.

Om händelse allvarlig involveras VC HSL och om risk eller medförd allvarlig vårdskada anmäls händelsen enl. Lex Maria till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO).

Sammanställning av rapporterade avvikelser sker årligen och redovisas i patientsäkerhetsberättelse.

Tydligt identifierade risker/brister i verksamheten som framkommer i rapporteringen är föremål för förbättrings/patientsäkerhetsarbete.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 och 6§§, 7 kap 2 § p 6,

Klagomål och synpunkter på verksamheten har hanterats direkt när de kommer in. Kontaktuppgifter till elevhälsans medicinska personal samt VC HSL finns att tillgå och vi välkomnar synpunkter/klagomål.

Egenkontroll

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2§, 7 kap. 2 § p 2

Egenkontroll utförs strukturerat och fortlöpande utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv för att identifiera eventuella risker samt åtgärda brister.

Egenkontroll	**Omfattning**	**Källa**
Basprogrammet	2 gånger per år 2 gånger per år	Skriftlig redovisning status /MLA Tillsynsdialog/MLA
Basala hygienrutiner	Fortlöpande	Hygienombud/självskattning
Avvikelser	Fortlöpande	Avvikelsehantering PMO
Medicinsk teknik	Enl. rutin	Rutin/processkarta
Granskning av loggar	1 gång/månad	PMO/MLA/Systemförvaltare
Journalgranskning	Fortlöpande	PMO/MLA
Patientens klagomål och synpunkter	Fortlöpande	IVO, avvikelsehanteringssystemet, direktkontakt

Process - Åtgärder för att öka patientsäkerheten

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 2

Mål 1

Fler elever ska uppleva en god hälsa och skillnaden mellan flickor och pojkar ska minska

För att kunna stötta och hjälpa elevers mående på bästa sätt är identifiering av problem centralt. Elevhälsans medicinska del erbjuder hälsosamtal i förskoleklass, åk 4, 7 samt gymnasiet enligt basprogrammet.

Hälsoenkät skickas ut i förskoleklass, åk 4, åk 7 samt gymnasiet.

Genom att förbättra underlag för analys kan elevhälsan bidra med att rätt åtgärder vidtas lokalt samt förvaltningsövergripande.

Region Halland arbetar för gemensam elevhälsodatabas där regionens alla kommuner skall ingå. I samband med det arbete har det även lyfts fram önskan om en gemensam elevhälsoenkät för kommunerna. Nuläget använder vi i Kungsbacka Kommun ”Västernorrlandsenkäten” den används inte i övriga kommuner i regionen.

Vi har under året gått igenom enkäten och har förslag på både reducering av samt tillägg av frågor för att bättre kunna identifiera problematik.

Dessa förslag och åsikter kommer vi ha med när vi under 2022 skall påbörja process ihop med övriga aktörer i regionen.

Inom Kommunen har vi elevhälsan och Aktivitetsgruppen ett samarbete för att med hjälp av insamlade data kunna identifiera områden där behov finns att elevhälsan tar stöd av övriga aktörer. Enskilda insatser utförs även på enheterna efter identifierade problem.

Mål 2

Utveckla samverkan och identifiera ansvarsområden mellan vc HSL, PLA och MLA

Verksamhetschef Elevhälsans medicinska del har formellt överlåtet enskilda ledningsuppgifter till MLA och PLA. Verksamhetschef, MLA och PLA har regelbundna avstämningar för att gemensamt arbeta med processer och patientsäkerhet.

Mål 3

Psykologernas journalföring och dokumentation skall följa 3 Kap Patientdatalagen, 5 Kap 2 § Hälso-och sjukvårdslagen och 17 Kap 4 § Offentlighets-och sekretesslagen.

Kvalitetssäkring sker en gång per år utifrån egenkontroll av journalföring.

Processer för övergripande mål inom elevhälsans medicinska del

Nya digitala funktioner har under året tillkommit i journalsystemet.

Arbetet har gjorts till stor del ihop med systemförvaltare.

Digitala samtycken för vårdnadshavare har införts när det gäller att samtycka för vaccination, fylla i hälsodeklaration innan samt att de får all nödvändig information. Vårdnadshavare loggar in på en samtyckesportal och signerar efter att lästinformation samt fyllt i hälsouppgifterna. Samtycket och hälso-uppgifterna går direkt in i elevens journal.

Ur ett patientsäkerhetsperspektiv är det en stor förbättring på många aspekter.

Datasäkerhet, vetskap om att rätt person fyllt i uppgifter, smidigare och snabb-bare arbete för skolsköterskorna (slipper pappersblanketter).

Arbetet med att förbättra denna funktion ännu mer fortlöper under 2022.

E-recept

Införande av e-receptfunktion under 2021 har ökat patientsäkerheten genom spårbarhet samt risker med fysiskt recept försvinner såsom svinn samt att det kan komma i fel händer.

Digitalt avvikelserapporteringssystem.

Under året har ett skifte gjorts ifrån pappershantering till digital hantering och lagring av avvikelserapporter. Fördelarna är många:

- Inrapportering förenklas för hälso-sjukvårdspersonal.
- Utredning kan följas och kompletteras snabbare och lättare.
- Avvikelser är lättåtkomliga om behov och förvaring /arkivering säker i en avvikelsemodul i journalsystem.

Vårdkedja

Arbete med att säkra vårdkedjan har utförts med flera olika samverkansaktö-rer, detta är ett fortlöpande arbete då förutsättningar ändras kontinuerligt. Detta är en avgörande faktor för patientsäkerheten samt att alla skall ha rätt till likvärdig vård.

- Barn och ungdomspsykiatri
- Asylnod/Kungsbacka VC
- Logopedmottagning
- Barn och Ungdomsmedicin
- Ögonmottagning

Kompetensförsörjning

Under 2021 ställdes åter flertal utbildningar och planerad kompetensförsörj-ning in för hälso- och sjukvårdspersonalen. (bl.a. skolsköterskekongressen)

Kompetensutveckling genomfördes inom ortopedi för elevhälsan 2021.

Interna föreläsningar genomfördes via teams i aktuella områden.

Ett satt mål för 2022 är just fortsatt kompetensförsörjning för att öka patient-säkerheten.

Den mest avgörande och viktigaste faktorn för hög patientsäkerhet inom elevhälsans medicinska del är att vi kan behålla och erbjuda bra villkor för specialistutbildade sjuksköterskor och psykologer.

Riskanalys

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap 2§ p 4

Riskanalys har utförts gällande skolsköterskornas deltagande i covid -19 vaccinering initialt i Fas 1 inom VO. (Bilaga 1.) Under året har MLA och Verksamhetschefer följt upp effekterna på basprogrammet. Insatser har gjorts för att stärka upp där det inte hunnits med.

Identifiering av risk gällandes remisshantering.

Remissbevakning ser olika ut beroende var remissen inom elevhälsan ställs (Elevhälsans medicinska del /Övrig elevhälsa). Risk har identifierats att patientsäkerhet kan påverkas av detta. Gemensam rutin utarbetas och implementeras under 2022.

Önskan finns att implementera ett riskanalysverktyg som är lätt att hantera och rapportera i. Målet med det är att identifiera risker innan det blir en avvikelse.

Utredning av händelser - vårdskador

HSLF-FS 2017:40, 3 kap. 1§ och SOSFS 2011:9 7 kap sista stycket

Ingen händelse har utretts enligt Lex Maria

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1§

Uppföljning i journalsystem avseende användare som ej använt systemet under en viss tid. Detta för att minimera onödig åtkomst till information.

MLA ger behörigheter till journalsystem för all hälso- och sjukvårdspersonal samt informerar om gällande bestämmelser. MLA skapar HSAID i regionens gemensamma katalog.

Kvalitetssäkring av loggkontroller genom ny rutin och mall för protokollföring. Ingen överträdelse har skett under 2021, samtliga loggkontroller har kunnas säkra att åtkomst till journal har använts rätt.

Krav på autentisering har identifierats inför kommande upphandling (2022) av nytt journalsystem.

Resultat och analys

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Egenkontroll

Mål 1. Fler elever ska uppleva en god hälsa och skillnaden mellan flickor och pojkar ska minska.	**Strategier** Fortsatt arbete med att kvalitetssäkra rutiner för hälsosamtalet och att göra analys på resultatet. Fortsatt arbete med utveckling av att resultat/analys av hälsamtalen på avidentifierad aggregerad nivå ska användas för hälsofrämjande och förebyggande arbete på den lokala skolan och i kommunen.	**Åtgärd** Regionövergripande arbete påbörjats för att kvalitetssäkra elevhälsoenkät för att gemensamt ta fram specifika strategier och arbetssätt för att utifrån data identifiera tex. ohälsa i vissa populatioer/grupper. Kommunövergripande samarbete med Aktivitetsgrupp. Insatser gjorda på enskilda skolor utifrån problematik.	**Resultat** Kungsbacka är representerat i styr samt rådgivande regiongrupp för elevers hälsa. Samverkan med Aktivitetsgrupp för att identifiera problematik att arbeta med har skapats. Rutiner för samverkan skapats.	**Analys** Ett mål som innefattar flera åtgärder, ur ett patientsäkerhetsperspektiv handlar mycket om att ta fram relevant data som går att arbeta efter med konkreta åtgärder.
Mål 2.Utveckla samverkan och identifiera ansvarsområden mellan VC HSL, PLA och MLA	**Strategi/er** VC HSL, PLA och MLA går en gemensam utbildning angående att leda den medicinska och psykologiska insatsen inom elevhälsan.	**Åtgärd** VC samt MLA genomgått EMI utbildning.	**Resultat** Roller tydliggjorda genom delegering samt struktur för samverkan.	**Analys** Denna samverkan är nödvändig och tydlig för att bedriva patientsäkerhetsarbete systematiskt.
Mål 3. Psykologernas journalföring och dokumentation ska följa 3 Kap. Patientdatalagen, 5 Kap 2 § Hälso- och sjukvårdslagen och 17 Kap. 4 § Offentlighets- och sekretesslagen.	**Strategi/er** Rutiner för psykologernas processer enligt vårdgivarens ledningssystem ska färdigställas av PLA.	**Åtgärd** Anställning av PLA 20%.	**Resultat** Arbetet påbörjat.	**Analys** Behovet tydligt identifierat och en viktig del i patientsäkerhetsarbete inom den psykologiska delen inom elevhälsan.

Avvikelser

Under året har sammanlagt 14 avvikelser rapporterats in inom GA.

Avvikelserna utreds av MLA, Skolläkare och PLA. Verksamhetschef HSL involveras vid allvarlig händelse. Inrapporteringen av elevhälsans legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal görs via digitalt system i journalen. Utredningen kan där följas och rapportör kan komplettera uppgifter. Flertal avvikelser innefattar ett problem som rört flertal elever, tex. journalbegäran på elever från annan skola/verksamhet.

Övervägande del av avvikelserna rör extern vårdgivare/enhet. Det handlar i många fall om dröjsmål av journalrekvisitioner samt andra uppgifter. I vissa fall även uppgifter som saknas för att patientsäkerheten skall kunna garanteras.

Avvikelser inom egen verksamhet rör ofta utebliven dokumentation eller åtgärd/insats.

Ingen avvikelse har föranlett anmälan enligt Lex Maria (HSLF-FS 2017:41) händelse som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada

En psykologisk avvikelse har behandlats under året avseende felaktig diagnos intellektuell funktionsnedsättning. Den är hanterad och bedömd av PLA tillsammans med extern granskare. Ingen felaktig diagnos har ställts utifrån granskning.

Rapporterade avvikelser 2021 Elevhälsans medicinska del

Skola/område	Avvikelser
GA /Aranäsgymnasiet/Beda Hallberg	7
GA/ Elof Lindälv gymnasiet	7
Totalt	**14**

Källa: Diarium Avvikelser FG/GA

Kategori	Avvikelser
Dokumentation/Journalhantering/Utebliven insats	7
Kommunikation/Vårdkedja	7
Totalt	**14**

Källa: Diarium Avvikelser FG/GA

Klagomål och synpunkter

Under året har det kommit in enstaka synpunkter och frågor gällandes datasäkerhet och förvaring av data. Dessa har svarats på av systemförvaltare/Skolsköterska direkt till vederbörande som önskade informationen. Det har inte konstaterats några brister.

Det har även tillkommit Elevhälsan synpunkter och klagomål gällandes beslut om att vaccinering av Covid-19 av 12–15 åringar erbjuds i skolan.

Ansvarsfördelning är tydlig då det är regionen som ansvarar, erbjuder, utför och journalför vaccination**.** Kommunen ställer upp med lokal i skola, kommunikation ut till vårdnadshavare när vaccination erbjuds. Hjälp med logistik till och från vaccinationslokal under besöket då vaccination erbjuds hjälper även skolpersonal till med. Denna överenskommelse utformades innan vaccination startades.

Elevhälsans medicinska del har således inget att tillföra där. Frågande har fått svar från förvaltningen.

Händelser och vårdskador

Inga utredningar har gjorts av allvarlig eller risk för allvarlig vårdskada.

Utredningar av händelser har i de flesta fall som tidigare beskrivits härletts till brister i vårdkedja, dokumentation och yttre faktorer.

Analys av detta är att vårdkedjans alla inblandande aktörer behöver samverka i ännu högre grad samt framför allt kontinuerligt då förutsättningar ändras ofta.

Hur vi dokumenterar och journalför inom elevhälsans medicinska journal är något som vi diskuterar kontinuerligt för att få en så sammanhållen och lik journalföring som möjligt. Rutiner för dokumentation/journalföring finns och revideras årligen. Som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har du även alltid ett enskilt ansvar att dokumentera och rapportera information som är nödvändig för att kunna säkerställa en god och säker vård.

Riskanalys

Bilaga (1)

Mål och strategier för kommande år 2022

Elevhälsans medicinska del har alltid ett **övergripande mål** att patientsäkert kunna erbjuda

- Förebyggande och hälsofrämjandeinsatser för att stödja elever
- Erbjuda vaccinationer enligt FHM vaccinationsprogram
- Hälsosamtal där identifiering av insatser skall upptäckas så att eleven får den hjälp hen är i behov av.
- Utföra enklare sjukvårdsinsatser

Fortsätta digitaliseringen av elevhälsans medicinska del. (Mål 1)

Implementera digitala lösningar i journalsystemet samt övriga hjälpmedel som ökar patientsäkerhet samt underlättar arbete för elevhälsans medicinska personal. Detta i enighet med regeringens *e-vision 2025*. Utgångspunkten för all digitalisering är att den inte bara säkrar och förbättrar arbetsmoment inom elevhälsans medicinska del utan alltid även stärker patientsäkerheten.

Metodhandbok/Processmodell (Mål 2)

Behov av en samlad metodhandbok med processkartor till de olika arbetsmomenten inom elevhälsans medicinska del har inletts under 2021.

Idag finns rutiner och riktlinjer samlade i olika dokument tillgängliga för hälso- och sjukvårdspersonal. Arbete med att omvandla detta till en webbaserad plattform/dokument (metodhandbok) är påbörjat. Samverkan har även inletts med KLK när det gäller processer inom elevhälsans medicinska del.

Kompetensförsörjning Hälso- o sjukvårdspersonal (Mål 3)

Enskilt viktigaste åtgärd för att fortsatt garantera hög patientsäkerhet är att kompetensförsörjning prioriteras och att behålla kompetens. Ta fram ett underlag för behov av fortbildning för skolsköterskor och psykologer långsiktigt. Målet är att få en bild av vilken fortbildning som behövs för att yrkesgrupperna ska bibehålla en god kompetens och för att skapa en likvärdighet inom organisationen. Med dessa åtgärder även kunna rekrytera och behålla kompetent personal inom elevhälsan för att kunna möta ökad konkurrens från andra verksamheter.

Uppföljning förändring i verksamheten - 2021 (FG/GA)

Undersökningar	Förändring	Precisera den planerade ändringen	Risk- och friskfaktorer	Åtgärder	Status	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig
Förändring i verksamheten	Tidsbegränsad förändrad organisering	**Datum för riskbedömning** **2020-01-14** **Vad består ändringarna av?** Frivilliga skolsköterskor ska hjälpa till på förvaltningen för Vård och omsorg med vaccinationer mot Covid-19. Detta innebär följande förändringar -Minskad tillgänglighet till skolsköterska på enheten -Ordinarie arbetsuppgifter enligt basprogram kommer inte att hinna utföras i samma omfattning. Förebyggande och	Medicinska skador eller risk för skador för eleverna vilket kan leda till risk för anmälan för Skolsköterska	Upprättad prioriteringsordning av VC,HSL, Skolläkare och skolsköterskor	Avslutad enligt plan	2021-06-30	Insatsen på VO är nu avslutad. Insatsen genomfördes inte i lika stor omfattning som planerat utifrån längd på insats. Däremot var skolsköterska ute fler veckor i rad istället för utspritt över en längre period. Sammantaget var tiden dock inte mer än grundschemat.	
				Plan för hur EMI verksamheten kommer i fas tas fram	Avslutad enligt plan	2021-05-30		

	hälsofrämjande arbete kommer inte utföras. -Omläggning av EMI:s basprogram inför insamlande av elevhälsodata försenas -Nya arbetsuppgifter för skolsköterskor som kommer arbeta under arbetsledning av förvaltningen Vård & Omsorg och patientsäkerhetsansvarig sjuksköterska. Arbetsuppgifterna innebär en ny patientgrupp. **Var ska ändringarna genomföras?** Inom skolsköterskans ordinarie arbetsuppgifter för elevhälsan medicinska insats på de skolor där skolsköterskor arbetar för Vård & Omsorg. **Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs?** 22 Skolsköterskor	Psykisk påfrestning och stress	Egenkontroll när verksamheten går tillbaka till normalläge	Avslutad enligt plan	2021-05-30	Medicinskt ansvarig skolsköterska har besökt alla skolsköterskor för att skapa sig en uppfattning av situationen. Belastningen varierar från skola till skola. Utöver vaccinationen finns andra omständigheter så som distansundervisning som också påverkar möjligheten att utföra sitt arbete i tid. Orsakar fortsatt en ökad upplevelse av stress. Egenkontrollen kommer att bli relevant att inkomma med först till sommaren från alla skolsköterskor. Fackligpart instämmer i att situationen varierar mellan verksamheterna. FG - Sammanställer just nu vilka åtgärder som kan genomföras med tillfälliga medel som inkommit. De ska fördelas inom EHT. I nuläget delar arbetsgivaren och fackligpart uppfattningen om att insatserna måste riktas på ett smart och effektivt sätt genom punktinsats där de krävs allra mest just nu. GA - Tillfälliga medel kommer tillsättas till hösten efter att undersökning om läget. Initial insats är en extra skolsköterska under hösten som omhändertar det som "är kvar" så att övriga kan gå igång som vanligt. Skojmiljarden finansierar en del av detta.

Undersökningar	Förändring	Precisera den planerade ändringen	Risk- och friskfaktorer	Åtgärder	Status	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig
			Splittring i grupper på grund av frivillighet	Information till elever, vårdnadshavare och personal från rektor	Avslutad enligt plan	2021-06-30	Det har varierat från skola till skola hur detta har fungerat. Framåt är det bra att informera i förberedande syfte om skolsköterskas uppdrag och de lagar och regler de verkar utifrån för att öka förståelse hos rektor. Information har gått ut från FG kring att stötta skolsköterskorna utifrån det läge som var.	
			Risk för smitta och smittspridning	Skyddsutrustning	Avslutad enligt plan	2021-07-31	Det har fungerat väl hos VO!	
				Vaccinering	Avslutad enligt plan	2021-07-31	Det har fungerat väl hos VO!	
			Ökad arbetsbelastning	Stöd från rektor i prioriteringsordning	Avslutad enligt plan	2021-06-30	FG -Det har varierat från skola till skola hur detta har fungerat. Framåt är det bra att informera i förberedande syfte om skolsköterskas uppdrag och de lagar och regler de verkar utifrån för att öka förståelse hos rektor. GA- Detta har fungerat väl	

Undersökningar	Förändring	Precisera den planerade ändringen	Risk- och friskfaktorer	Åtgärder	Status	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig
				Rektor tillser tillgänglighet från kollegor	Avslutad enligt plan	2021-06-30	FG -Det har varierat från skola till skola hur detta har fungerat. Framåt är det bra att informera i förberedande syfte om skolsköterskas uppdrag och de lagar och regler de verkar utifrån för att öka förståelse hos rektor. GA- Detta har fungerat väl	
			Otydlig organisation kring medicinska bedömningsfrågor, arbetsledning och ansvarsfrågor	Uppdragsbeskrivning från VO	Avslutad enligt plan	2021-06-30	På VO har det fungerat mycket väl, det har varit bra organiserat. Bra bemötande och skolsköterskorna har blivit väl omhändertagna. Det har dock varit tuffare än man förutspått, intensivt.	

Kungsbacka

Valärenden

i nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad

2022-03-23

Politiska partiernas nomineringar till förtroendeuppdrag utefter partiöverenskommelse

Sammanställt av Kommunfullmäktiges valberedning
2022-03-14

Kommunfullmäktiges valberedning bereder formellt inte val till de utskott, råd och beredningar som finns inrättade under kommunstyrelsen, inte heller till val i de nämnder som inrättat egna utskott. Däremot har valberedningen möjlighet att sammanställa de politiska partiernas önskemål och nomineringar utefter partiöverenskommelser och interna nomineringsprocesser, som härmed skickas över för kännedom och som ett förslag enligt tidigare önskemål från nämnderna. Detta brev är endast en information/hjälp till dig som nämndsordförande/nämndsekreterare som vi hoppas kan underlätta styrelsen/nämndens arbete och kan fungera som beslutsunderlag.

Kungsbacka

Fyllnadsval av ersättare i utskott för Gymnasium & Arbetsmarknad

Roger Krantz (SD) har avsagt sig samtliga förtroendeuppdrag, med omedelbar verkan. Kommunfullmäktige entledigade Roger Krantz (SD) vid sitt sammanträde 2022-02-08 § 21, i fråga om de valärenden som beslutas av kommunfullmäktige.

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad förrättar fyllnadsval till sitt utskott.

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad föreslås besluta

Att

- Som ersättare i utskottet för Gymnasium & Arbetsmarknad, för tiden fram till 2022-12-31, välja Hampus Jägnert (SD)

Godkänt via epost av samtliga deltagande förbund

Kungsbacka

Förvaltningssamverkan Gymnasium & Arbetsmarknad

Tid:	2021-02-21, kl. 13.00-14.00
Plats:	Mötet sker digitalt via Teams
För arbetsgivaren:	Cynthia Runefjärd, förvaltningschef Elisabeth Grimhusen, HR-specialist Andréas Mårtensson, utvecklingsledare (p.1)
För Lärarnas Riksförbund: Akademikerförbundet SSR: Lärarförbundet: Kommunal: Akavia:	 Frida Hagelin Liselotte Änghede Martina Enghardt, Camilla Loob Hanna Lans
Justeras av:	Cynthia Runefjärd, Frida Hagelin, Martina Enghardt, Liselotte Änghede, Hanna Lans, Camilla Loob
Protokollförare:	Elisabeth Grimhusen

Inledning

Förvaltningschef hälsar alla välkomna och öppnar mötet.

§1 Årsredovisning - måluppföljning

Andréas Mårtensson, utvecklingsledare, informerar om Årsredovisning 2021, med fokus på uppföljning av mål och direktiv. (Ekonomidelarna i Årsredovisningen behandlades i förvaltningssamverkansmötet i januari.)

Samverkansgruppen för en dialog i ärendet.

Lärarnas Riksförbund frågar om det gjorts någon analys kring hur pandemin har påverkat kunskaperna hos eleverna. Arbetsgivaren svarar att uppföljningarna av ”elever nära examen” är på samma nivå som före pandemin. Samtidigt är arbetsgivare och Lärarnas Riksförbund eniga om att betygsnivåerna inte ger en heltäckande bild av elevernas kunskapsnivåer, och att pandemin ändå kan ha medfört ett ”kunskapstapp”. Ett resonemang förs om att en påverkan torde ha skett – men att detta är svårt att mäta. Det blir sannolikt aktuellt att fortsätta dialog om pandemins påverkan i olika forum, såväl mellan olika kommuner, som inom vår egen

Kungsbacka kommun
434 43 Kungsbacka

Besöksadress
Vägmästaren, Syréngatan 1

Telefon 0300-83 40 00
Fax 0300-83 47 04

gymnasiumocharbetsmarknad@kungsbacka.se
www.kungsbacka.se

gymnasieverksamhet, och arbetsgivaren ser gärna fortsatta samtal tillsammans med representanter från berörda fackliga organisationer.

LR påtalar vikten av att göra snabba insatser för att motverka det befarade kunskapstappet. LR påtalar att i Skolverkets Coronarapport som publicerades i december lyfts behov av mer undervisningstid för elever och förstärkta personal- och lärarresurser. LR delar denna bild och ser gärna skyndsamma åtgärder och fortsatt facklig dialog i frågan

§2 Avveckling Beda Hallberg

Förvaltningschef redogör för förslag till beslut om att avveckla Beda Hallbergs gymnasieskola. Samverkansgruppen har också skriftligen tagit del av handlingar i ärendet, såväl tjänsteskrivelse som slutrapport efter den översyn som gjorts.

Förslaget innebär att avveckling sker genom en utfasning av nuvarande elever, dock längst till och med vårterminen 2024. Inga nya elever antas från och med höstterminen 2022 men de elever som går på Beda Hallberg nu erbjuds att slutföra sin utbildning på Beda Hallbergs gymnasium. Förslaget innebär vidare att Beda Nova, som är ett introduktionsprogram individuellt alternativ, finns kvar och övergår till skolenhet 7 på Aranäsgymnasiet. En specialpedagogisk hub inrättas på ett sätt som möjliggör ett samlat arbete med särskilt stöd.

Arbetsgivaren ser ett stort värde i och avser att tillvarata arbetssätt och kompetens bland medarbetare som idag arbetar på Beda Hallberg. Det ligger i såväl verksamhetens som i elevernas bästa att denna kompetens kommer fler skolenheter till del. Samtliga skolenheter har i dagsläget elever som i olika grad är i behov av särskilt stöd.

Arbetsgivaren och de fackliga parterna för en dialog om ärendet.

Lärarnas Riksförbund ställer frågan hur finansiering av den specialpedagogiska huben kommer att ske. Arbetsgivaren klargör att avsikten är att använda redan befintliga resurser på ett mer samordnat sätt, och att det alltså finansieras inom befintlig ram.

Fackliga parter framför att många av de berörda medarbetarna sannolikt kommer bli besvikna över ett avvecklingsbeslut. Arbetsgivaren har förståelse för detta. Arbetsgivaren har under flera års tid på olika sätt försökt att värna om Beda Hallberg och har prövat olika lösningar, men ser nu att en avveckling är det rimliga alternativet, framför allt utifrån att Beda Hallberg trots olika insatser inte lyckas få en ekonomisk bärighet.

De fackliga organisationerna har inget att erinra mot arbetsgivarens förslag, och ärendet samverkas i enighet. Beslut i frågan förväntas fattas av nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad.

§3 Övriga nämndsärenden

Samverkansgruppen har fått del av ärendelista till nämndssammanträde 2022-02-23. Inga särskilda frågor lyfts.

§4 Övrigt ärende: Tillförordnad gymnasiechef

Nuvarande gymnasiechef har sagt upp sig från sin tjänst och kommer att avsluta sitt uppdrag i slutet av mars. Arbetsgivaren informerar om sitt förslag om att tillsätta Cindia Escalante Mattson som tillförordnad gymnasiechef under rekryteringsperioden. Arbetsgivaren informerar vidare om att förslaget också innebär att rekrytering påbörjas efter sommaren.

En dialog förs i ärendet. Lärarnas Riksförbund och Lärarförbundet undrar hur arbetsgivaren i så fall avser att lösa den vakans som uppstår på Cinda Escalante Mattsons nuvarande rektorsuppdrag. Arbetsgivaren svarar att det i sådant fall blir en senare fråga, där tf gymnasiechef får i uppdrag att tillsätta vikarie. Arbetsgivaren efterfrågar i sammanhanget de fackligas syn på att gå ut med en intern annons för det tillförordnade rektorsuppdraget. De fackliga ser positivt på internannonsering.

Det förs i gruppen också en dialog om tillträdesdatum och överlämning: Arbetsgivarens förhoppning är att nuvarande gymnasiechef och den eventuella tillförordnade på tjänsten får en vecka tillsammans för överlämning i slutet av mars.

Arbetsgivare och fackliga parter kommer överens om fortsatt hantering av ärendet enligt följande:

- Arbetsgivaren tillhandahåller skriftligt underlag i frågan 2022-02-22.
- Samverkan i ärendet sker skriftligt. De fackliga parterna ombeds inkomma med synpunkter i frågan senast 2022-03-01
- Arbetsgivaren avser att fatta beslut i ärendet 2022-03-02.

§5 Övriga frågor

Lärarnas Riksförbund efterfrågar att arbetsgivaren återupptar tidigare dialogfrågor som behandlats i samverkan utifrån ett årshjul. Det senast uppkomna exemplet är rapportering av sammanställning och analys – samt därpå följande dialog – om genomförda avslutningssamtal. LR har funnit dessa dialoger värdefulla.

Arbetsgivaren delar LRs uppfattning om vikten av gemensam dialog om bland annat avslutningssamtal, och har som avsikt att få till en bättre arbetsgång framåt, samt ber att få återkomma i frågan.

Avslut

Förvaltningschef avslutar sammanträdet.

Vid protokollet:

Elisabeth Grimhusen

Justeras:

Cynthia Runefjärd
Förvaltningschef

Frida Hagelin
Lärarnas Riksförbund

Martina Enghardt
Lärarförbundet

Hanna Lans,
Akavia

Camilla Loob
Kommunal

Liselotte Änghede
Akademikerförbundet SSR

Dnr
2022-00055

Datum
2022-02-07

Kungsbacka

Kommunstyrelsen samt övriga berörda personuppgiftsansvariga verksamheter inom Kungsbacka kommun: nämnden för Förskola & Grundskola, Gymnasium & Arbetsmarknad, Service, Individ & Familjeomsorg, Vård & Omsorg, Kultur & Fritid, Miljö & Hälsoskydd, Teknik, byggnadsnämnden, valnämnden, kommunrevisionen, Eksta/Tempohus samt Tjolöholm slott

Dataskyddsombudets sammanställning över dataskyddet

Året 2021

Den här sammanställningen beskriver samlat mina iakttagelser som dataskyddsombud för Kungsbacka kommuns nämnder, bolag och stiftelse under det gångna året.

Sammanfattningsvis kan sägas att det i kommunen som helhet finns många grundläggande förutsättningar på plats för att kunna upprätthålla och dra nytta av ett gott data- och integritetsskydd. Flera verksamheter har exempelvis kommit långt och etablerat de grundläggande rutiner och arbetssätt som behövs. En påtaglig styrka är också den starka samarbetskultur som finns i kommunen – viljan att samverka över gränserna för att hitta lösningar på komplexa situationer.

En kraft som synes underutnyttjad är dock den *strategiska ledningen och styrningen* på området. *Tiden för arbetet* – för samordning, fortbildning, konsekvensbedömning, uppföljning, utveckling och strategiska överväganden – framstår som en nyckelfaktor i det sammanhanget. Både för att upprätthålla data- och integritetsskyddet i kommunens befintliga strukturer, men också för att omställningsarbetet att bli mer digitaliserad och datadriven ska vara hållbart. Detta behövs inte minst för att stärka *likvärdigheten* på dataskyddet mellan kommunens verksamheter.

Särskilda utvecklingsområden är att *hantera det löpande underhållet av personuppgiftsbehandlingen* och att *göra konsekvensbedömning* för riskfylld hantering. Det handlar även om att *etablera det systematiska egenkontrollarbetet* för ledningens genomgång och att *höja och underhålla personalens kunskap och kännedom* om data- och integritetsskydd. Främst i de av kommunens verksamheter där det inte görs i tillräcklig utsträckning.

Mot bakgrund av ovan är min övergripande rekommendation till alla personuppgiftsansvariga att använda kraften i ledning och styrning för att öka förutsättningarna för ett data- och integritetsskydd som håller både för nu och över tid. Det handlar både om att skapa tidsmässiga förutsättningar för arbetet, men också att ur ett ledningsperspektiv intressera sig för integritets- och dataskyddsperspektivet i kommunens tjänster och service. För att klara jobbet med små medel handlar det dels om att samordna, tidsoptimera och följa upp, dels uppmärksamma och fira varje framsteg så att energin i arbetet hålls uppe och ger ringar på vattnet.

Innehåll

1. Året som gått och syftet med sammanställningen 3
1.1 Dataskyddsombudets roll 3
1.2 Om data- och integritetsskydd 3
2. Råd & stöd 5
2.1 Utbildning och information 5
2.2 Råd & rekommendationer 5
2.2.1 Råd vid konsekvensbedömning 6
2.2.2 Personuppgiftsincidenter 6
2.3 Kontakter 9
2.3.1 Personal 9
2.3.2 Registrerade 9
2.3.3 Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) 11
2.4 Samverkan 11
2.4.1 Intern samverkan 11
2.4.2 Extern samverkan 12
3. Granskning 122
3.1 Riktad granskning 122
3.2 Regelbunden granskning 122
3.3 Fördjupad granskning 16
4. Omvärld 16
4.1 Följderna av Schrems II-domen 16
4.2 Fokus på registrerade 17
4.3 Fokus på teknikutveckling 18
4.4 Lärdomar från tillsyn 18
5. Kommande år 19
5.1 Risk- och väsentlighetsanalys för fördjupad granskning 19
5.2 Övrig inriktning i dataskyddsombudets arbete 20

Bilaga 1: Granskningspunkter för regelbunden granskning 2021-2022 22

1. Året som gått och syftet med sammanställningen

Året 2021 var ett händelserikt dataskyddsår, där aktivitet både i kommunen och i omvärlden satte ämnesområdet på kartan på många sätt. Det blir tydligt när det gångna året nu summeras vilket är glädjande för mig som dataskyddsombud att se. Extra roligt är att det för första gången varit möjligt att inom ramen för min funktion som dataskyddsombud för kommunens nämnder, bolag och stiftelse lämna en sammanställning över kommunens dataskydd i sin helhet. Det har kunnat göras tack vare det gångna årets fokus på att etablera ett planerat och strukturerat arbete för denna funktion. Min förhoppning är att sammanställningen ska bidra till att utveckla kommunens dataskydd i sin helhet genom att synliggöra både det framfotade arbete som görs i kommunen och de områden där arbetet behöver komma ikapp.

Syftet med årssammanställningen är alltså att underlätta för både kommunstyrelsen och de olika personuppgiftsansvariga verksamheterna inom kommunen att följa upp och göra rätt prioriteringar för att stärka data- och integritetsskyddet. För att kunna göra det måste man helt enkelt känna till hur det är ställt. Utöver det egenkontrollarbete som varje personuppgiftsansvarig själv behöver genomföra, blir min sammanställning ett sätt att få en oberoende blick på kommunens styrkor och utvecklingsbehov på området, och hur jag som dataskyddsombud styr in mitt arbete utifrån det.

1.1 Dataskyddsombudets roll

Mitt uppdrag som dataskyddsombud är bestämt i GDPR[1]. Där står att jag självständigt och oberoende ska följa och granska att personuppgiftsbehandlingen håller sig innanför bestämmelsernas ramar i de verksamheter som utsett mig att vara ombud[2]. Där står också att jag ska rapportera till den högsta ledningen vad jag ser, så att den som ytterst ansvarar för verksamheten – den personuppgiftsansvarige – kan vidta åtgärder för att stärka datas- och integritetsskyddet.

Mitt uppdrag omfattar även att ge råd och stöd till medarbetare och chefer i den operativa verksamheten, exempelvis genom utbildning, information och liknande.

Utöver GDPR och angränsande bestämmelser som ram för mitt uppdrag är de registrerades perspektiv alltid en given utgångspunkt för mig.

Strukturen i den här sammanställningen följer mina arbetsområden och utgör på så vis samtidigt en redovisning över vad jag använt tiden till under år 2021. Totalt har jag för Kungsbacka kommun 14[3] personuppgiftsansvariga att följa, rapportera till och ge råd och stöd.

1.2 Dataskydd är en värdegrundsfråga

Dataskydd är ett begrepp för allt det som gör att människors personuppgifter är i säkert förvar när de handhas. Det handlar om allt från att ha koll på och ordning och reda i hanteringen med rutiner av olika slag och beredskap att hantera risker till tekniska skyddsåtgärder i system och digitala verktyg samt organisatoriskt skydd såsom kunnig personal som vet hur den ska upprätthålla dataskyddet i vardagen. Hanteringen regleras av EU-förordningen GDPR, kompletterat med den svenska dataskyddslagen och en rad andra bestämmelser på området rörande personuppgiftsbehandling inom olika verksamhetsområden[4]. Dataskydd kan därför uppfattas som regeltungt men också tekniskt och abstrakt eftersom det många gånger handlar om

[1] Allmänna dataskyddsförordningen/General Data Protection Regulation (GDPR), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG

[2] Samtliga kommunala nämnder, kommunrevisionen, räddningstjänsten och samtliga bolag i Varbergs kommun, undantaget Vivab som har dataskyddsombud via Falkenberg kommun.

[3] De kommunala bolagen Eksta och Tempohus behandlas som en enhet, även om de i formell mening är två separata personuppgiftsansvariga verksamheter.

[4] Exempelvis patentdatalagen, brottsdatalagen, lag om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten och säkerhetsskyddslagen

behandlingsflöden ”i kulisserna”. Först och främst är det dock en väldigt människonära värdegrundsfråga som kommit att bli högaktuell just i och med den intensiva och datadrivna teknikutveckling som vi är med om i samhället just nu. Omfattningen av personuppgiftsbehandling har aldrig varit så stor som den är idag och att värna den personliga integriteten har därför heller aldrig varit viktigare. Allt börjar i en omdömesgill och varsam personuppgiftshantering.

Dataskydd har en lång historia och är egentligen inte en ny företeelse – före GDPR hade vi personuppgiftslagen och dessförinnan datalagen (som vi i Sverige för övrigt var först i världen med att införa). Det nya är att dataskydd i den tid vi lever nu är för *alla*. *Alla* behöver kunna litegrann och vissa behöver veta mer – inte minst den som ytterst ansvarar för att leda och utveckla en verksamhet.

1.2.1 GDPR är ett skydd

Utgångspunkten i GDPR är att enskildas rätt till integritet och skydd för privatlivet är viktigare än en organisations behov av att samla in, bearbeta och dela personuppgifter hur som helst. Den grundlagsskyddade rätten till integritet är många gånger också ett led i att tillvarata andra fri- och rättigheter, exempelvis rörelsefriheten, rätten att fritt bilda åsikter och rätten att inte bli diskriminerad.

Det är i det ljuset som GDPR har kommit till. För utan GDPR vore det mer ”fritt fram” för sådant som profilering, åsiktsregistrering, förföljelse och utestängning samt aktioner för att felaktigt påverka människors uppfattningar och tillit. Möjligheterna att följa, kartlägga och påverka människor ökar exponentiellt med den nya tekniken.

Information om sjukdomar, nedsättningar, beteenden, facklig tillhörighet eller andra integritetskänsliga uppgifter kan få förödande konsekvenser för enskilda om informationen kommer i orätta händer. Eller om det politiska läget förändras. Med den digitala tekniken och de datamängder som den genererar om människor och människors beteenden blir uppgifter om människor och dess preferenser och förhållanden mer tillgängliga för användning i olika ändamål. Det är här GDPR kommer in och sätter ramarna så att tekniken inte ska leda till insamling och användning av persondata som riskerar att äventyra människors grundläggande fri- och rättigheter i ett demokratiskt samhälle. För människor som lever nu och för kommande generationer.

1.2.2 Den nya tekniken behöver användas klokt

Samtidigt behöver digitaliseringens möjligheter användas. För att det ska vara hållbart, det vill säga med bibehållen demokrati och välfärd, måste det göras på integritets-/”människovänliga” sätt. Data- och integritetsskyddsperspektivet måste därför finnas med när nya arbetssätt utvecklas så att människor kan lita på de digitala tjänster som används och utvecklas. Dataskyddsarbetet måste ingå som en självklar del när nya digitala lösningar för människor tas fram och *Privacy by default* och *Privacy by design* är centrala begrepp som vid tjänste-/systemdesign måste börja få en påverkan på de system och tjänster som används för att undvika en situation där man bygger in sig i en situation där människors integritet sätts på spel.

Vi är mitt uppe i en transformation där det vi gör nu påverkar hur det blir sen. Man kan dra jämförande paralleller till industrialiseringen där vår begränsade kunskap och de misstag vi gjorde då satte spår i miljön som vi lever med än idag. Idag vet vi att naturresurserna är ändliga och att vi måste vara varsamma för att skydda den jord vi lever på. På samma sätt är det med data- och integritetsskyddet – vi måste vara varsamma nu för att undvika en samhällsutveckling där människors grundläggande fri- och rättigheter begränsas och därmed undergräver ett demokratiskt fungerande samhälle sen.

1.2.3 Kommunen har en central roll

Kommunen har med sin särställning, såsom värnare av sina invånares intressen och demokratin, ett extra ansvar att måna om ett gott integritets- och dataskydd. I många fall är invånarna dessutom beroende av den välfärd och de insatser som kommunen tillhandahåller. Allt arbete som görs och alla ansträngningar kopplat till dataskyddet i kommunen tjänar därför ett högre syfte än regelefterlevnad och teknisk administrering. Även om detta är de medel som skyddet förverkligas genom.

2. Råd & stöd

2.1 Utbildning och information

Under året har fokus för mina utbildningsinsatser varit *konsekvensbedömning*, *tredjelandsöverföring* och *avtalsförhållanden med biträden och gemensamt personuppgiftsansvariga*. Det är områden som varit aktuella och efterfrågande av kommunens verksamheter både i samband med dess arbete för en hållbar digitalisering, men också ur ett omvärldsperspektiv. Min bild är att många kommuner möter utmaningar kring just dessa områden

Utbildningsinsatserna som jag genomfört har i första hand varit riktade till kommunens dataskyddskontakter och ägt rum i samband med dess nätverksmöten under våren 2021. Därutöver har utbildnings- och informationsinsatser gjorts kring grundläggande dataskydd i vissa verksamheter och grupper såsom ledningsgrupper, olika strategi- och projektgrupper och i samband med APT.

Under 2021 har samtliga verksamheter fått samlad information om min inriktning och årsplanering. Det har framför allt gjorts genom arbetsplan och årshjul för 2021-2022[5] som jag tagit fram som en del i att systematisera och synliggöra dataskyddsombudets uppdrag och arbete i kommunen. Syftet har varit att skapa förutsättningar för förutsägbarhet och transparens så att verksamheterna ska veta hur de kan använda sig av min funktion och integrera resultatet av mitt arbete i den egna planeringen och verksamhetsuppföljningen.

2.2 Råd & rekommendationer

Under året har jag utfärdat ett (1) råd, vilket handlat om behandling av personuppgifter i samband med *foto, film och ljudupptagning*. Bakgrunden är att både frågor och incidenter under året har berört detta område. Efterfrågan på vägledning har också varit stor för att kunna arbeta framåt med tanke på både den kommunikativa nyttan och följsamheten gentemot de skyddsramar som GDPR sätter upp för hanteringen av personuppgifter. Kortfattat innebär råden att behandla även personuppgifter i foto, film och ljudupptagning i linje med de grundläggande principer som gäller all personuppgiftsbehandling. Ibland är det möjligt, och ibland inte. Bild, film och ljudupptagning undantas inte från skyddet i GDPR.

Under året har jag även aktualiserat de tidigare råd som utfärdats av dataskyddsombudsfunktionen med anledning av Europadomstolens avgörande kring tredjelandsöverföring, Schrems II[6]. Kortfattat innebär dessa att kartlägga i vilka avseenden och omfattning som överföring till tredjeland (land utanför EU/EES-samarbetet) förekommer, och situation för situation utreda omständigheterna och vidta åtgärder som gör att det skydd som GDPR utgör följer med när personuppgifter förs ut ur eller

[5] Årshjul och arbetsplan för dataskyddsombudet, 2021-06-29, dnr 2021-0313
[6] Mål C-311/18

blir åtkomliga från ett land utanför EU/EES:s gränser. Det vill säga ett så kallat tredjeland. Läs mer om domen i avsnitt 4.1 och 5.1.1 gällande min bild av läget i Kungsbacka kommun på denna front.

2.2.1 Råd vid konsekvensbedömning

Under året har jag lämnat sju (7) yttranden med råd och rekommendationer med anledning av specifika riskbehandlingssituationer där konsekvensbedömning gjorts i kommunens verksamheter. Flera av dessa har gjorts i samverkan mellan verksamheter då det rört sig om behandlingar, processer och teknik som är snarlik eller berör flera av kommunens verksamheter.

Min bild är att konsekvensbedömningarna som gjorts allt som oftast varit gedigna och haft en direkt påverkan på dataskyddet inom det aktuella området. De har också lett till en djupare kunskap och begriplighet för komplexa behandlingar som varit gynnsamt för dataskyddet i ett större perspektiv. Min bild är också att det utgör en förhållandevis stor omfattning av konsekvensbedömningar givet att intrycket från omvärlden är att kommuner och annan offentlig verksamhet ännu inte kommit igång med att konsekvensbedöma den del av personuppgiftsbehandlingen som är särskilt riskfylld.

Samtidigt kan jag konstatera att det är långt ifrån tillräckligt, vilket min regelbundna granskning av dataskyddet i verksamheterna under året också visat. Läs mer i avsnitt 3.2.1. Vissa verksamheter har kommit längre med sina rutiner och metodik för konsekvensbedömning, medan andra verksamheter har ett större arbete framför sig för att etablera detta. Det är dock förstås också så att vissa verksamheter har fler riskfyllda behandlingar än andra att omhänderta i konsekvensbedömning, vilket påverkar omfattningen av konsekvensbedömning som behöver göras.

2.2.2 Personuppgiftsincidenter

Ett område jag som dataskyddsombud frekvent involveras i för råd och stöd är personuppgiftsincidenter. Det är händelser där enskilda utsätts för risker på grund av att deras personuppgifter inte skyddas tillräckligt. Ett sätt att få en bild av dataskyddet i en organisation är därför att titta på rapporterade och hanterade personuppgiftsincidenter.

Att en verksamhet har hanterat incidenter är i sig ett tecken på att verksamheten har personal som är vaksam och att det finns beredskap för hanteringen. Det innebär en stor trygghet för de registrerade. Många rapporterade och hanterade incidenter från alla delar i verksamheten är alltså tecken på ett välmående dataskydd, medan få incidenter i en verksamhet som hanterar stora mängder personuppgifter väcker frågor – även om rutiner finns.

Rätt omhändertagen leder varje hanterad incident till att dataskyddet stärks i den enskilda behandlingssituationen. På en aggregerad nivå ger de hanterade incidenterna också viktiga insikter som gör att dataskyddet kan stärkas ytterligare för att förebygga att de upprepas. Därför är det viktigt att regelbundet analysera sin incidenthantering.

Som dataskyddsombud rådfrågas jag i samband med många av de incidenter som hanterats i kommunen, särskilt de mer allvarliga. Jag får även information så att jag kan följa handläggningen och de åtgärder som vidtas. Under 2021 har jag ibland haft synpunkter på hanteringen eller bedömningen, men mestadels har jag inte behövt flagga upp.

På nästa sida framgår det totala antalet personuppgiftsincidenter som hanterats inom kommunens verksamheter under åren 2019-2021.

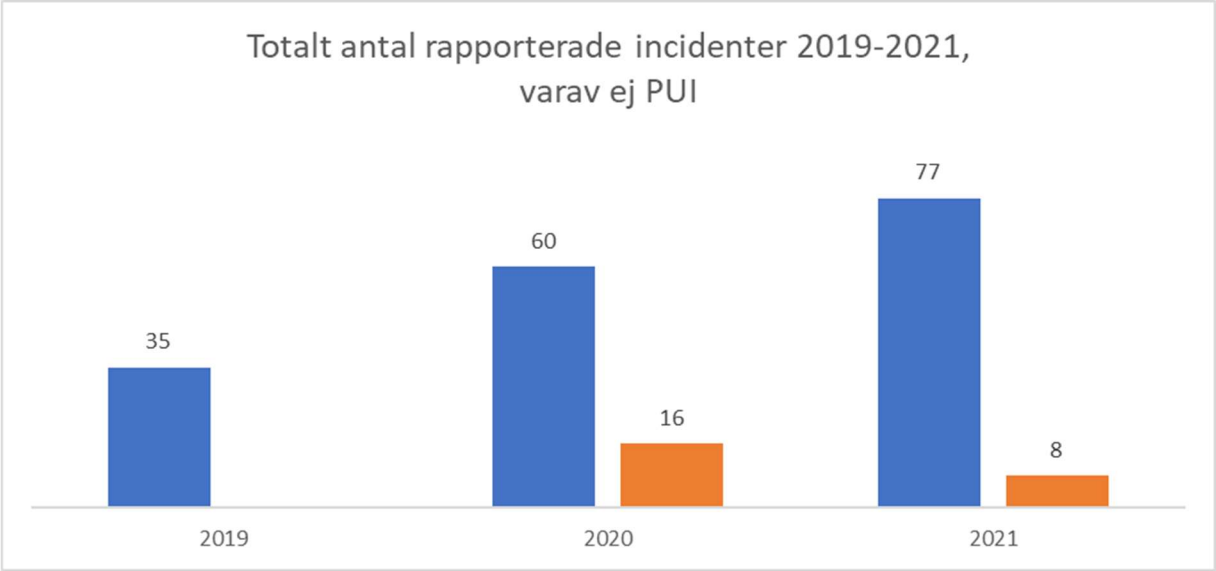

Figur 1: Diagrammet visar det totala antalet rapporterade personuppgiftsincidenter i kommunens verksamheter åren 2019-2021, varav händelser som vid närmre utredning inte visat sig utgöra en personuppgiftsincident (PUI).

Diagrammet visar att antalet rapporterade incidenter har ökat i omfattning över åren. Mot bakgrund av att incidenter rapporteras från allt fler verksamheter inom kommunen är det ett positivt resultat. Positivt är också att det bland de hanterade ärendena finns händelser som vid närmre utredning inte visat sig utgöra en personuppgiftsincident. Det visar att personal tagit det säkra före det osäkra och rapporterat misstänkliga händelser. Så länge den här typen av händelser inte är i majoritet är det ett tecken på vaksam personal snarare än att kunskapen om vad som utgör en incident är låg.

Personuppgiftsincidenter som kan innebära allvarliga konsekvenser för enskilda personer ska anmälas till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) inom 72 timmar. Av det totala antalet hanterade incidenter under åren 2019-2021 har mellan cirka 20 och 30 procent av incidenterna över åren bedömts vara så allvarliga att de därför anmälts dit, se figur 2 nedan. Ingen av de incidenter som anmälts till IMY har emellertid lett till vidare utredning därifrån.

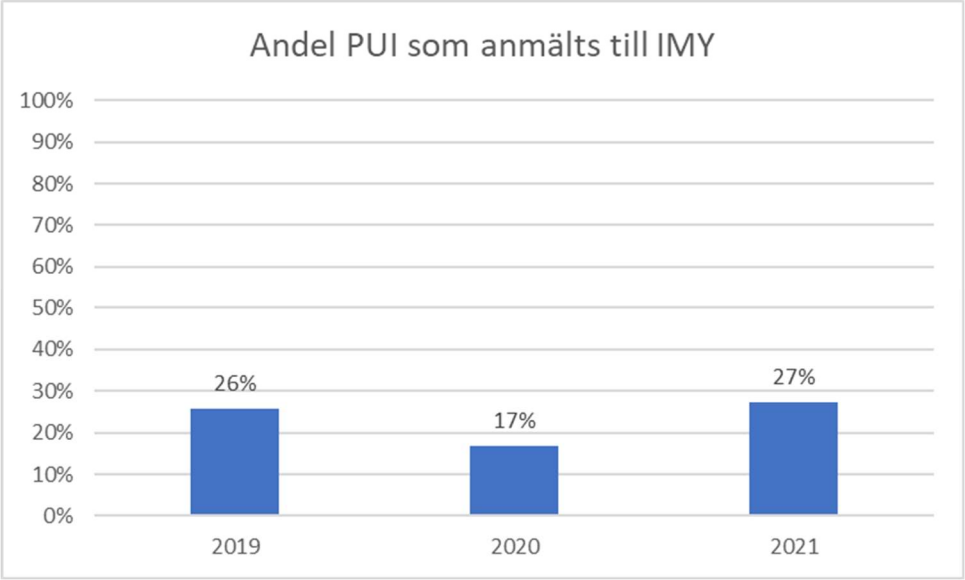

Figur 2: Diagrammet visar andelen personuppgiftsincidenter (PUI) som bedömts så allvarliga att de anmälts till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) under åren 2019-2021

Som dataskyddsombud ser jag mycket positivt på att verksamheterna varken räds att anmäla en incident till IMY, och heller inte anmäler incidenter dit i onödan. För mig tyder det på att bedömarkompetensen i verksamheterna på det hela taget är god. Det bekräftas också i de kontakter

jag haft under året med verksamheterna i den praktiska hanteringen. Jag uppfattar heller inget annat än att verksamheterna vidtar aktiva åtgärder för att läka de brister och risker som visats i incidenthanteringen. Jag konstaterar även att verksamheterna aktivt informerar de berörda registrerade som drabbats – både när regelverket så kräver och när det är lämpligt även i övrigt. Det säger mig att verksamheterna också är måna om service och transparens i sin personuppgiftshantering.

Verksamheter som har större vana av att rapportera och hantera personuppgiftsincidenter är förstås mer rutinerade än verksamheter som arbetar mindre aktivt med sin incidenthantering. Detta har jag beaktat i min regelbundna granskning för 2021. Läs mer i avsnitt 3.2.1.

Skälen till att personuppgiftsincidenter uppstår är främst den *mänskliga faktorn*, det vill säga brister i det organisatoriska dataskyddet. Min bild är att det många gånger handlar om okunskap hos personal, men också tidsbrist eller brist på uppmärksamhet i ett kritiskt läge när man handskas med personuppgifter. Hit räknas dock inte felaktiga brevutskick (inbegripet e-post), vilket kan brytas ut i en egen kategori som vanlig orsak till personuppgiftsincident. Här handlar det dock nästan uteslutande om en mänsklig faktor också.

Incidenter som härrör från fel i verksamhetssystem eller teknisk utrustning har sjunkit drastiskt under året. Det kan vara ett tecken på att kommunens systemleverantörer rent generellt har stärkt den tekniska säkerheten allt sedan GDPR:s ikraftträdande i och med de höjda kraven på inbyggt dataskydd och aktiv uppföljning. Det kan förstås också vara ett tecken på att den tekniska säkerheten har stärkts internt i verksamheten och i samarbete med systemleverantörer genom att man arbetat med att åtgärda brister som tidigare incidenter visat. Flera incidenter ger exempel på just detta.

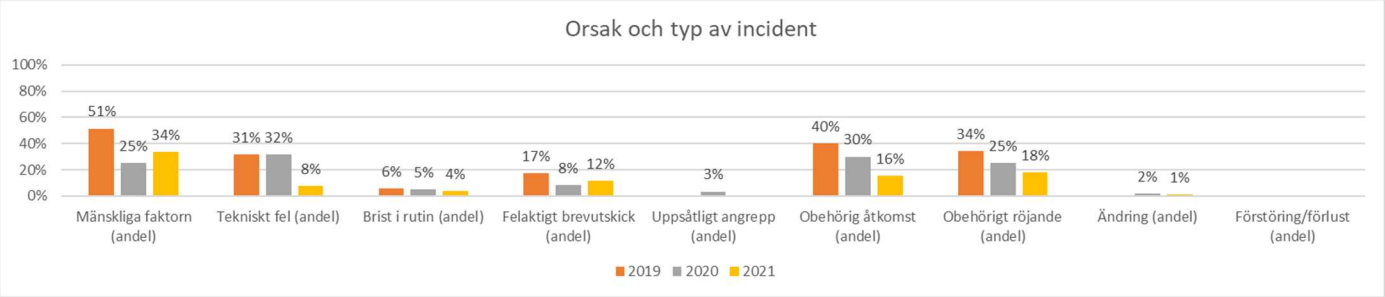

Figur 3: Diagrammet visar indelning av de rapporterade incidenterna utifrån orsak och typ av incident under åren 2019-2021

De vanligaste typerna av incidenter handlar om *obehörig åtkomst* eller *obehörigt röjande*. Båda dessa kategorier av incidenter är dock stadigt sjunkande. Det beror troligen på att flera verksamheter arbetat aktivt för att stärka både medvetenheten hos personalen och rutinerna kring behörighet.

Avsiktliga angrepp som orsak till personuppgiftsincidenter förekommer i princip inte alls enligt de händelser som rapporterats som personuppgiftsincidenter. Det gör inte heller incidenter som handlar om ändring, förstöring eller förlust av personuppgifter. Det kan dock inte uteslutas att det ändå förekommit sådana situationer men som hanterats inom ramen för säkerhetsincidenter, som enligt säkerhetsskyddslagen ska rapporteras i en annan ordning. Jag har dock inte involverats i någon sådan incident under året.

Trots att varje incident som kunnat undvikas förstås är det ideala ser jag som dataskyddsombud mycket positivt på det faktum att huvuddelen av kommunens verksamheter har beredskap att uppmärksamma och omhänderta incidenter och också gör det. Jag ser också positivt på att detta synes ge effekter på dataskyddet på så vis att man vidtar sådana åtgärder som fungerar förebyggande på en generell nivå. Höga incidenttal som förekommer från år till annat utan

förändring är ett tecken på att man är bra på att rapportera men inte att göra något åt det. Så synes alltså inte vara fallet i Kungsbackas verksamheter – även om det förekommer skillnader mellan och inom verksamheterna som är viktig att arbeta vidare med för att stärka *likvärdigheten* i det organisatoriskt inbyggda dataskyddet inom kommunen som helhet.

2.3 Kontakter

2.3.1 Personal

Under året har jag tagit emot och besvarat över hundra (127) frågor från medarbetare som rör personuppgiftshantering i en mängd olika sammanhang. Frågorna har kommit in i ett relativt jämt flöde under året och från samtliga verksamheter – både från medarbetare i operativ verksamhet och från medarbetare stöd- och ledningsfunktioner. Det tyder på att dataskydd är ett ämnesområde som lever i verksamheternas vardag.

Frågorna under 2021 framför allt rört *personuppgiftsbiträden och avtalsförhållanden* av olika slag (30), *tredjelandsöverföring* (15), *personuppgifter i bild/film/ljud* (13) samt *konsekvensbedömning* (10). En annan vanlig fråga som återkommer regelbundet är hur personuppgifter ska hanteras vid utlämnande av allmän handling (8).

Områdena ovan stämmer överens med min bild av de utmaningar som verksamheterna mött under det gångna året. En reflektion är att frågorna under första delen av året var av mer enkel karaktär, medan frågorna som kom in under senare delen av året var mer avancerade och djuplodande. I många fall kan jag också konstatera att mina svar lett till att man agerat på en mer systematisk nivå än den situation som frågan uppstod i. Det säger mig att kunskapen under året har fördjupats i verksamheterna och benägenheten och kapaciteten att omhänderta komplexa situationer i den praktiska verkligheten har stärkts. Verksamheterna använder allt mer dataskyddsombudsfunktionen för att ta sig framåt inom snåriga rätts- och teknikområden.

Ur mitt perspektiv som dataskyddsombud är det mycket positivt eftersom det betyder att samtalen och diskussionerna om dataskydd lever i kommunen och påverkar processer som leder till att dataskyddet stärks. Det innebär en viktig trygghet för de registrerade att ämnet lever och succesivt införlivas i verksamheten. Bakgrunden till att det är så är troligen det allt ökande trycket på området i omvärlden, men också att verksamheternas dataskyddskontakter och andra dataskyddare genom sitt arbete skapat förutsättningar för en alltmer utbredd kultur som innebär att man inte räds att angripa svåra frågor om data- och integritetsskydd som inte har enkla och självklara lösningar.

Samtidigt noterar jag att det finns stora skillnader i de frågor som ställs till mig som dataskyddsombud. I verksamheter som kommit långt med dataskyddet ställs fler målmedvetna och samordnade frågor, medan fler osäkra och ”famlande” frågeställningar kommer från de verksamheter som inte arbetat lika aktivt med att förankra sin dataskyddsorganisation och etablera en grundläggande kunskapsnivå hos personalen. Det styrker min bild att det inom kommunen är fragmenterat mellan verksamheter när det gäller kunskapsnivån och styrkan i dataskyddet (se vidare avsnitt 3.2.1 och 5.2).

2.3.2 Registrerade

Frågor

Under året har blott lite mer än en handfull registrerade vänt sig till mig som dataskyddsombud med frågor (7). Frågorna har främst varit knutna till registrerades rättigheter enligt GDPR vilka kunnat besvarats med vändande mejl eller samtal. Ett par kontakter har rört felaktig behandling i kommunens verksamheter. Dessa har då hänförts till aktuell verksamhet som omhändertagit informationen inom ramen för incidenthanteringen.

Utnyttjande av rättigheter

Efterfrågan på att använda sina rättigheter på dataskyddsområdet har under de tre senaste åren också varit knapp inom kommunen. Den mest utnyttjade möjligheten är rätten till tillgång till de egna personuppgifterna som behandlas av kommunen och rätten att begära att uppgifterna ska raderas.

Nedanstående sammanställning visar det totala antalet begäranden som de personuppgiftsansvariga verksamheterna i kommunen tog emot under åren 2019-2021. Av dessa kan konstateras att det under denna tidsperiod endast är ett fåtal registrerade som åberopat sina rättigheter. Under 2020 var det ett fåtal begäranden som ställdes till flera av de personuppgiftsansvariga verksamheterna i kommunen – därav det högre antalet hanterade ärenden på denna rättighet detta år.

År/Rättighet	Register-utdrag	Rättelse	Radering	Flytt (data-portabilitet)	Begränsning	Invändning
2021	6		11			1
2020	47	1				
2019	15		1			

Figur 3. Tabellen visar det totala antalet hanterade begäranden om rättigheter åren 2019-2021.

Den låga efterfrågan till trots visar sammanställningen ändå på att det inom kommunens verksamheter finns kunskap och beredskap att hantera en begäran, vilket jag som dataskyddsombud ser positivt på. Vad den låga efterfrågan beror på är emellertid vanskligt att dra slutsatser om. En tänkbar förklaring skulle kunna vara att man som invånare är relativt trygg med kommunens hantering och av den anledningen inte känner behov av att utnyttja rättigheterna man har. Det stöds också av att det finns viss tendens till att begäranden som under åren ställts till kommunen haft ett ursprung i missnöje av något slag. Att det är så få som åberopat sina rättigheter kan förstås också ha med okunskap att göra – att gemene man helt enkelt inte känner till att möjligheten finns eller förstår varför man skulle använda sig av dem. Jag kan dock konstatera att kommunen både informerar och på ett enkelt sätt möjliggör utnyttjandet av rättigheterna via sin hemsida oavsett efterfrågan.

Mot bakgrund av att IMY under året ändrat inriktning på sin tillsynsverksamhet så att den i huvudsak ska utgå från klagomål är det rimligt att tro att enskilda i högre utsträckning framöver också kommer att använda sig av rätten att invända mot behandling. Begäran om radering och begränsning är också en kvalificerad gissning på vad som kommer öka i takt med enskildas ökande medvetenhet och vilja att minska omfattningen av sina personuppgifter som behandlas hos olika organisationer. Även om en begäran om radering många gånger inte går att tillmötesgå eftersom många uppgifter i den behandling som görs inom kommens verksamhet i huvudsak är sådana att de måste sparas för längre tid eller för evigt enligt arkivbestämmelserna.

Sammanfattningsvis kan konstateras att efterfrågan från de registrerade när det gäller dataskydd – baserat på de få frågor som inkommit till mig som dataskyddsombud och åberopade rättigheter under året – synes väldigt låg. Jag kan dock inte se att det i sig skulle utgöra ett problem eftersom det inte är efterfrågan som ska styra nivån på data- och integritetsskyddet då det är en grundlagsskyddad rättighet som är helt nödvändig i kommunens roll att upprätthålla. Däremot ger förstås information om vad som är viktigt för de registrerade värdefull kunskap för att kunna anpassa informationen och servicen i data- och integritetsskyddet. Det gör det till en viktig fråga för mig som dataskyddsombud att ha med i mitt fortsatta arbete.

Undersökningar

Under året publicerade Internetstiftelsen 2021 års upplaga av rapporten ”Svenskarna och internet”[7]. Där presenteras resultaten av en årlig studie av svenska folkets internetvanor. Bland resultaten finns intressant information om hur befolkningen ser på integritet på nätet. Av årets rapport framgår att det finns en utbredd oro kring insamling av personliga data på olika sätt.

Ett kapitel i rapporten behandlar digital integritet. Där står bland annat att:

- ✓ 1 av 10 känner stor oro för att svenska myndigheter samlar in och använder deras personliga digitala data
- ✓ hälften av internetanvändarna känner stor oro för att utländska myndigheter samlar in data om dem
- ✓ 4 av 10 känner stor oro för att storföretag samlar in data om dem

Detta ger viktig information när kommunens verksamhet blir allt mer datadriven och digitaliserad så att utvecklingen sker med bibehållet förtroende för att digitaliseringen blir hållbar och integritetsvänlig. Av Internetstiftelsens undersökning framgår att förtroendet för myndigheters (inbegripet kommuners) personuppgiftshantering är relativt stort, men att till exempel oron är stor när det gäller utländska myndigheters tillgång och storföretags insamling. Detta är viktigt att ta i beaktande när kommunen väljer leverantörer så att personuppgifter i samband med detta inte överförs eller exponeras för länder utanför EU/EES utan ett tillräcklig skydd.

En viktig del handlar också om att vara öppen och tydlig i informationen om hur personuppgifter hanteras, medan en annan del handlar om att göra grundliga konsekvensbedömningar, tredjelandsanalyser och se till att digitaliseringen bygger på teknik med inbyggt dataskydd.

2.3.3 Integritetsskyddsmyndigheten (IMY)

Min kontakt med Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) under året har främst bestått i nyttjande av dess upplysningstjänst och medverkan vid den årliga konferens som myndigheten anordnar för dataskyddsombud i Sverige. Inga kontakter har föranletts av ärende gällande Kungsbacka kommuns verksamheter.

2.4 Samverkan

2.4.1 Intern samverkan

Under året har den interna samverkan jag varit del av främst skett inom ramen för kommunens nätverk för dataskyddskontakter, vilket ägt rum löpande på månadsbasis. Bland annat har samverkan inneburit totalt fyra tillfällen för gemensam fortbildning och omvärldsbevakning på personuppgiftsområdet som planerats i samverkan mellan nätverket och mig som dataskyddsombud. Med gemensamma krafter har detta skapat förutsättningar för att stärka likvärdigheten mellan kommunens verksamheter eftersom i princip alla verksamheter har medverkat.

Under 2021 har nätverket även tagit fram en grundläggande utbildning inom GDPR för internt bruk oavsett verksamhetsområde, vilket också förväntas stärka förutsättningarna för likvärdighet när det gäller den grundläggande kunskapsnivån inom kommunen. Nätverket har under året även tagit fram former för att kunna aggregera och analysera hanterade personuppgiftsincidenter för vidare förebyggande arbete. Verksamheter som ännu inte har hanterat så många incidenter har på detta sätt

[7] Den som är intresserad av att läsa mer hittar Internetstiftelsens rapport i digitalt format på webbplatsen svenskarnaochinternet.se. Där finns även tidigare års rapporter publicerade.

ändå kunnat få ett erfarenhetsbaserat underlag för att motverka incidenter av liknande art i sin verksamhet.

Slutligen har nätverket under året också gett många möjligheter till erfarenhetsutbyte då flera dataskyddskontakter delat med sig av framgångsrika arbetssätt och rutiner i sina respektive verksamheter.

2.4.2 Extern samverkan

DSO-nätverket i Halland

Kommunerna i Halland har gått samman för att genom DSO-funktionen bistå varandra och kalibrera tolkning och tillämpning i dataskyddsfrågor. Dataskyddsombuden för Hallands-kommunerna har därmed haft regelbundna möten under hela året för att följa och diskutera aktuella dataskyddsfrågor i omvärlden med bäring på kommunernas verksamhet. Under året som gått har dataskyddsombuden även ordnat med två halvdagars gemensam fortbildning för samordnande och stödjande funktioner inom dataskyddområdet i kommunerna.

Under året var Hallandskommunernas dataskyddsombud även värdar för en nätverksträff för dataskyddsombud inom kommuner och regioner i Västsverige. Temat för nätverksträffen var DSO-rollen där bland annat författare till böcker om dataskyddsombudsrollen medverkade.

3. Granskning

3.1 Riktad granskning

Granskning av styrdokumenten på personuppgiftsområdet

Under året har jag gjort en (1) riktad granskning. Den har rört kommunens styrdokument på personuppgiftsområdet och gjordes under våren. Bakgrunden var en internrevision år 2019 som bland annat rekommenderade dataskyddsombudet att systematisera granskningen av innehållet i och efterlevnaden av dessa dokument.

Granskningen visade bland annat behov av att komplettera styrdokumenten med bindande regler för kommunens nämnder när de utgör personuppgiftbiträde för annan nämnd, samt riktlinjer för arrangemang vid gemensamt personuppgiftsansvar. Uppföljning gjordes samband med den regelbundna granskningen under hösten, som i stora drag visade att de avvikelser som framkom av granskningen omhändertagits. Se vidare avsnitt 3.2.2. Det är också inom ramen för denna granskningsform som styrdokumenten på personuppgiftsområdet fortsatt kommer följas upp.

3.2 Regelbunden granskning

Under året har jag etablerat en ny typ av granskning; regelbunden granskning. Denna granskningsform syftar till att med ett brett perspektiv, hög transparens och årlig regelbundenhet belysa och synliggöra efterlevnaden inom kritiska områden för ett gott dataskydd. För åren 2021 – 2022 ingår följande områden:

1) Organisering av dataskyddsarbetet
2) Koll på personuppgiftsbehandlingen
3) Säker behandling
4) Registrerades rättigheter
5) Utkontraktering och gemensamt personuppgiftsansvar
6) Systematiskt kvalitetssäkringsarbete

Varje område bryts ned i ett antal aspekter som är kritiska för att upprätthålla en grundläggande nivå på dataskyddet inom de olika områdena. För åren 2021–2022 är det totalt 15 aspekter, vilka är kopplade till de krav som GDPR anger. Områdena och aspekterna görs kända för verksamheterna i förväg. Syftet är att det ska stimulera verksamheterna ha kontroll över vad granskningen går igenom.

Metoden för granskningen är behovsbaserad. Det betyder att granskningen under 2021 har tagit fasta på dokumentation och beskrivningar i verksamheten som visar hur GDPR införlivats kopplat till de 15 kritiska aspekterna. Där det framkommit indikatorer på att GDPR införlivats har granskningen stannat, medan den fördjupats i de delar där indikatorer visat att det inte skett. Varje verksamhet har efter granskningen fått en rapport som visar de avvikelser som framkommit, samt förslag till åtgärder. Nästa års granskning kommer i högre utsträckning använda mer verksamhetsnära utredningsmetoder i form av besök och samtal med personal på plats.

Granskningen har omfattat 11 av de 14 personuppgiftsansvariga verksamheterna i kommunen som jag är utsedd som dataskyddsombud för. För valnämnden, kommunrevisorerna och Tjolöholms stiftelse har jag i stället för regelbunden granskning haft en avstämning som fokuserat på respektive verksamhets *behandlingsregister*, *information till registrerade* och *rutiner för personuppgiftsincidenter*. Samtliga tre har i stället för en granskningsrapport fått en skriftlig respons på sitt dataskyddsarbete med råd och rekommendationer.

3.2.1 Resultat av granskningen

Det mest framträdande resultatet är att det dataskyddsarbete som bedrivs inom kommunen till stor del möter de grundläggande kraven inom de områden som granskats. Det ger goda förutsättningar för att ta hand om de områden och aspekter där granskningen visade riskavvikelser.

Granskningen visade samtidigt att det finns enskilda verksamheter som har större utmaningar än andra, med avvikelser inom uppemot 6-8 av granskningens 15 granskade aspekter. Dessa verksamheter är dock i minoritet av de 11 som ingått. I snitt har varje verksamhet 4 avvikelser att ta hand om och en handfull verksamheter har endast enstaka.

Nedan framgår en sammanställning över omfattningen av de riskavvikelser som visades vid granskningen. Se bilaga 1 för de granskade aspekterna i sin helhet.

Granskad aspekt		Avvikelse
Organisering av arbetet		
1	Ansvarsfördelningen är känd och dokumenterad	18%
2	GDPR-samordnare finns	✓
3	Samverkande funktioner finns	✓
Koll på personuppgiftsbehandlingen		
4	Komplett behandlingsregister finns	73%
5	Konsekvensbedömning vid riskbehandling görs	100%
Säker behandling		
6	Instruktioner för personal finns	18%
7	Diskussionsforum för personal finns	27%
8	Rutin för incidenthantering finns	9%
Registrerades rättigheter		
9	Information om behandlingen ges	55%
10	Information om rättigheter ges	✓
11	Rutiner för rättigheter finns	✓
Utkontraktering och gemensamt personuppgiftsansvar		
12	Dataskydd beaktas vid inköp	9%
13	Biträdesavtal o dyl. finns	9%
Systematiskt kvalitetssäkringsarbete		
14	Egenkontroll för ledningens genomgång görs	65%
15	Dataskyddsombud finns	✓

Figur 4. Tabellen visar andelen verksamheter som vid tiden för den regelbundna granskningen 2021 uppvisade avvikelse i dataskyddet, utifrån de aspekter som ingått i granskningen.

Granskningen visade att det finns tre utvecklingsområden som står ut på en generell nivå i kommunen. Framför allt handlar det om att **konsekvensbedömningar** inte görs i tillräcklig utsträckning för sådan personuppgiftsbehandling som är särskilt riskfylld. Här har i samtliga (100 procent) verksamheter ett arbete att göra – antingen för att etablera rutiner och metodik och/eller för att öka takten i konsekvensbedömningsarbetet.

Granskningen visade också att **behandlingsregistren** inte är tillräckligt underhållna och överensstämmande med verkligheten. Fler än hälften av verksamheterna (drygt 73 procent) behöver ta tag i detta eftersom detta är grunden för ordning och reda i personuppgiftsbehandlingen. Det är också här som ändamålen och medlen för behandlingen bestäms.

Fler än hälften av verksamheterna (drygt 65 procent) behöver också etablera ett **systematiskt egenkontrollarbete** som inbegriper den **personuppgiftsansvariges genomgång** – det vill säga att den yttersta ledningen regelbundet efterfrågar resultat och vidtar åtgärder för att omhänderta risker och brister i dataskyddet. Ett lämpligt sätt att göra detta är att samordna det med uppföljning av informationssäkerhet och övrig riskuppföljning.

Därutöver visade granskningen att det finns behov av att vidta åtgärder att uppfylla **informationsplikten** till de registrerade (drygt 55 procent) och för att stärka det **organisatoriska dataskyddet** i form av att rusta personalen med kunskap och handlingsberedskap så att de både kan uppmärksamma och undvika incidenter samt beakta dataskydd vid vidareutveckling av arbetssätt och strategier (drygt 27 procent). Det senare samordnas lämpligen med kunskapshöjande insatser inom informationssäkerhet.

Avvikelseområden där det funnits uppenbara kommunövergripande samband har hänförts till den nämnd som har uppdraget att ombesörja den aktuella frågan, i stället för att belasta respektive nämnd med avvikelse som den inte utan vidare kan omhänderta på egen hand. Det ena av de två övergripande områdena som varit aktuella för detta i denna granskning är avvikelser hänförliga till **kommunens upphandlingsmetodik** där omsorgsplikten vid valet av personuppgiftsbiträde inte är tillräckligt tydligt. Det andra rör **utformningen av standardsignaturer för e-post inom kommunen** där informationsplikten inte uppfyllts.

Systematisk uppföljning viktigast

En övergripande iakttagelse är att det går att se samband mellan nivån på dataskyddet i de verksamheter som arbetat mer aktivt, målmedvetet och regelbundet med att följa upp sitt dataskydd och de verksamheter som inte gjort det. Verksamheter som matchat behovet med en genomtänkt strategi för dataskydd har i högre utsträckning lyckats etablera rutiner och arbetssätt som linjerar med GDPR än de som arbetat mer ”på uppstuds”. En framgångsfaktor synes vara driftiga dataskyddskontakter och en ledning som följer upp arbetet och skapar förutsättningar för och uppmuntrar de medarbetare som har uppdrag knutet till dataskyddsarbetet.

Därför blir just punkten om egenkontroll och ledningens uppföljning av central betydelse i det fortsatta dataskyddsarbetet för drygt hälften av kommunens verksamheter. Inte bara för att införliva principen om den personuppgiftsansvariges ansvarsskyldighet utan också för att denna aspekt med all sannolikhet kommer skapa störst effekter på data- och integritetsskyddet i sin helhet. Det är också denna aspekt som innebär att ytterligare avvikelser kommer kunna synliggöras och omhändertas kontinuerligt, vilket i sig utgör en stor trygghet för de registrerade som då kan lita på att verksamheten hela tiden vidareutvecklar sig och ser efter att personuppgiftshanteringen är omsorgsfullt utformad.

Ett strategiskt värde med arbetssätt som leder till ökad överblick och inblick på området innebär också att man skaffar sig större beredskap för att på ett hållbart sätt omhänderta teknikens möjligheter när verksamheten behöver bli datadriven och digitaliserad.

Tiden är kritisk för att upprätthålla dataskyddet

Ett intressant mönster i de avvikelser som framkommit av granskningen är att de huvudsakligen består i avsaknad i någon form – avsaknad av rutiner, avsaknad av information, avsaknad av strategi, avsaknad av egenkontroll och uppföljning. I många fall har förklaringen till det varit tidsbrist. I väldigt liten utsträckning har granskningen visat avvikelser i form av felaktigheter såsom felaktiga rutiner eller strategier. Det säger mig att den tid som investeras i dataskydd också ger resultat på dataskyddet. Det säger mig också att det därmed handlar om att matcha upprätthållandet av ett grundläggande dataskydd med resurser i form av i första hand tid för arbetet. Tid för ordning och reda och underhåll av behandlingen, tid för att genomföra konsekvensbedömning, tid för uppföljning och strategiska överväganden och tid för omvärldsbevakning, fortbildning och utveckling. Den som för den personuppgiftsansvariges räkning är dataskyddskontakt och satt att samordna dataskyddet måste ges tidsmässiga möjligheter att utföra sitt samordningsuppdrag och ledningen måste avsätta tid för att följa upp och ta ställning i strategiska frågor. Tid behöver också finnas för fortbildning i både lednings- och medarbetargrupper.

Mot bakgrund av mina granskningar och de kontakter med verksamheterna jag haft i övrigt under det gångna året uppfattar jag inget annat än att det, trots komplexiteten i dataskyddsfrågorna i det tidevarv som är nu, finns goda förutsättningar för att stärka och upprätthålla data- och integritetsskyddet inom kommunen. Jag uppfattar dock att det är avhängigt ledning, styrning och en aktiv resursfördelning. Jag uppfattar heller inget annat än att det inom kommunen finns mycket välfungerande ledarskap som om det i högre utsträckning användes på dataskyddsområdet skulle kunna accelerera skyddet och värdet av det i *hela* kommunen.

Givetvis finns många möjligheter att använda tiden på ett sätt så att den räcker till mer, vilket förstås bör ingå i diskussionerna omkring resursoptimeringen på alla nivåer även när det gäller dataskyddsarbetet. Att öka förutsättningarna för samordning och centralisering där det är möjligt är en potential som jag ser som särskilt aktuell i Kungsbacka där likvärdigheten är en viktig fråga att arbeta vidare med. Möjligen kan resurser på detta sätt både frigöras och i högre utsträckning riktas mot de behov som finns. Det finns inom kommunen flera exempel på verksamheter som gått samman på olika sätt och på så vis räckt till mer. Nätverket som upprätthålls av kommunens dataskyddskontakter har god kapacitet att samarbeta. Det har inte minst visats i arbete med både konsekvensbedömning, utbildningsmaterial och hantering av gränsöverskridande incidenter under året. Möjligen kan dock kraften i nätverket användas mer aktivt och effektivt och samtidigt åstadkomma en högre likvärdighet inom kommunen som helhet. Möjligen kan nätverket också samordnas med andra kompetenser för ökad effekt och för att ta till vara dataskyddsarbetet.

3.2.2 Övrigt i den regelbundna granskningen

Utöver de områden som ingått i granskningen har jag också följt upp kommunens övergripande styrdokument på personuppgiftsområdet. I denna del konstaterar jag att kommunstyrelsen har agerat utifrån min tidigare granskning av kommunens styrdokument på personuppgiftsområdet[8]. Uppföljningen visar att kommunstyrelsen har ombesörjt att kommunens integritetspolicy och riktlinjer reviderats för att på ett tydligare sätt motsvara GDPR samt att de kompletterats med bindande regler för inbördes biträdesförhållanden inom kommunen[9], något som vårens riktade granskning visade saknades. Jag konstaterar även att kommunstyrelsens förvaltning har tagit fram dokumentmallar för att stödja övriga verksamheter i arbetet med att strukturera biträdesförhållanden och gemensamt personuppgiftsansvar, samt påbörjat implementeringen.

[8] Dnr KS 2021-00412, 2021-03-31
[9] Dnr KS 2021-00691, 2021-11-09

Särskilt positivt är att kommunstyrelsen i samband med revideringen av riktlinjerna tydliggjort dataskyddskontakternas tilltänkta inriktning och funktion samt skapat förutsättningar för samordning i sådana personuppgiftsbehandlingar som är liknande inom kommunen oavsett personuppgiftsansvar. Det bidrar till en riktning och klarhet i det praktiska arbetet inom kommunen som i sin tur ger goda förutsättningar för samverkan som är gynnsam för likvärdigheten i kommunens dataskydd. Ytterst innebär det förstås en trygghet för de registrerade.

3.3 Fördjupad granskning

Under 2021 har jag inte gjort någon fördjupad granskning. Den är planerad till våren 2022.

Läs mer i avsnitt 5.1 om det planerade temat för denna granskning.

4. Omvärld

4.1 Följderna av Schrems II-domen

Den 16 juli 2020 kom ett avgörande mål i EU-domstolen, det så kallade Schrems II-målet. Detta mål har allt sedan dess kommit att få stor påverkan på personuppgiftsområdet hos både myndigheter, kommuner, företag och andra organisationer eftersom användningen av IT-tjänster som har samband med ett land utanför EU/EES är mycket vanliga. Detta har även präglat det gångna dataskyddsåret för Kungsbackas verksamheter och kommer sannolikt fortsätta att påverka arbetet framöver – både vad gäller befintlig infrastruktur och kommande satsningar på digitaliseringsområdet.

Vad säger domen?

I EU-domstolens avgörande framkom att den amerikanska rättsordningen med dess underrättelselagar innebär att det sker en bulkinsamling av data via amerikanska leverantörer av kommunikationstjänster. När organisationer inom EU/EES använder sådana tjänster innebär det därför att personuppgifter som förekommer i sådana system riskerar att vidareutnyttjas på ett sätt som inte är förenligt med de grundläggande rättigheter som GDPR är till för att skydda. Den amerikanska rättsordningen går alltså på tvärs mot den inom EU/EES. Därför avvecklades det så kallade Privacy Shield som var ett slags avtal mellan USA och EU som syftade att skapa samma skydd som GDPR ger när uppgifter delades med leverantörer i USA som var anslutna till detta.

Resultatet av domen innebar dock inte ett generellt förbud mot överföring till tredjeland (det vill säga ett land utanför EU/EES-samarbetet, som exempelvis USA), men domen klargjorde att det beroende på land kan krävas extra åtgärder för att hindra risken för vidareutnyttjande, exempelvis genom stark kryptering eller omkodning av uppgifter(pseudonymisering)[10]. I många fall har detta rent tekniskt visat sig vara mycket svårt att åstadkomma med bibehållen funktionalitet vilket gett upphov till dilemman för många personuppgiftsansvariga organisationer som lagt stora resurser på att implementera funktionella IT-stöd från företag som lyder under bland annat amerikansk jurisdiktion.

Domen har bidragit till att aktualisera betydelsen av att personuppgiftsansvariga i särskild ordning måste säkerställa att de uppgifter som de samlar in och behandlar via olika IT-system hanteras med respekt för de registrerades integritet i de fall uppgifterna, via en tjänsteleverantör, överförs till ett land utanför EU/EES-samarbetet, till exempel USA. Som personuppgiftsansvarig måste man helt enkelt ha koll på vilken av ens personuppgiftsbehandling som innebär att uppgifterna överförs eller

[10] EDPB Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data. Version 2.0 Adopted on 18 June 2021

riskerar att överföras till tredjeland genom att till exempel använda en viss tjänsteleverantör. För varje sådan överföringssituation gäller att analysera förutsättningarna för överföringen i förhållande till risken att uppgifterna exponeras och vidareutnyttjas av myndigheter i länder utanför EU/EES. Detta behöver dokumenteras, och i de fall man kommer fram till att skyddet kan upprätthållas behöver man regelbundet följa upp så att skyddet fungerar i praktiken. Det följer också en särskild informationsplikt till de registrerade i dessa fall.

Om man inte kan uppnå ett tillräckligt skydd strider hanteringen som utgångspunkt mot GDPR.

Sammantaget följer alltså ett mycket omfattande och komplext arbete för den som är personuppgiftsansvarig och använder till exempel amerikanska molntjänstleverentörer.

4.1.1 Initiativ på nationell nivå och EU-nivå

Flera initiativ på nationell nivå har allt sedan Schrems II-domen varit pågående under 2021. Exempelvis har man försökt omhänderta följderna av domen genom den statliga utredningen *Säker och kostnadseffektiv it-drift – rättsliga förutsättningar för utkontraktering* (IT-driftsutredningen)[11] som mot slutet av året kom med sitt slutbetänkande med förslag om bland annat samordnad IT-drift för förvaltningsmyndigheter. Det är tänkbart att detta på sikt kan utvecklas till att även omfatta kommuner. Ett samarbete mellan myndigheter, regioner och kommuner har också skett under året för att undersöka alternativa lösningar för kontors- och samarbetsverktyg. Detta samarbete redovisades i november månad och visade att alternativ lösningar finns.

Den 4 juli 2021 fattade EU-kommissionen beslut om nya versioner av så kallade standardavtalsklausuler (SCC) vid tredjelandsöverföring. Det är en kontraktuell metod för tredjelandsöverföring enligt GDPR under förutsättning att man alltså kompletterar med tillräckliga hinder för vidareutnyttjande såsom hållfast kryptering eller pseudonymisering.

En nyhet i de nya SCC:erna är att det ställs höga krav även på den part som tar emot uppgifterna i det tredjelandet. De registrerade ges också stärkta rättigheter att få sin sak prövad på bekostnad av parterna i överföringen. I många fall blir SCC:erna dock inte tillämpbara vilket gjort att EU-kommissionen aviserat att man under 2022 avser att komma med ytterligare en uppsättning SCC:er som ska omhänderta dessa situationer.

I slutet av november månad kom även Europeiska Dataskyddsstyrelsen, EDPB, med sina riktlinjer för vad som ska anses utgöra en tredjelandsöverföring och inte. Dessa är i skrivande stund på konsultation och förväntas fastställas under 2022.

Under 2022 kan vi också förvänta oss en gemensam tillsynsaktivitet mellan tillsynsmyndigheterna koordinerad av EDPB[12]. Fokus kommer vara på hur offentliga verksamheter använder molntjänster.

4.2 Fokus på registrerade

Under året har IMY ändrat inriktningen i sin tillsynsplanering på så vis att myndigheten ska utreda alla klagomål som kommer in. Detta är ett led i att rikta fokus på dem som dataskyddet är till för. Den nya inriktningen gör att man kan förvänta sig fler och mer fallbaserade tillsynsärenden än tidigare. Att beakta de registrerades perspektiv i personuppgiftsbehandlingen är ett välbehövligt fokus som förhoppningsvis också kommer leda till att registrerade i allt högre utsträckning intresserar sig för hur deras personuppgifter hanteras och använder sina rättigheter.

Ett annat område som gränsar till ovan är det nya visselblåsardirektivet som träder i full kraft under kommande år. Det syftar till att stärka skyddet för personer som uppmärksammar brister och eftersom dataskydd är ett av de områden som man kommer kunna ”vissla” om kommer det att ge

[11] SOU 2021:1, 2021-12-15
[12] EDPB launches first coordinated action | European Data Protection Board (europa.eu)

ökade möjligheter att fånga upp risker och avvikelser på dataskyddsområdet. Den nya lagen innehåller dessutom särskilda bestämmelser om hur personuppgifter får behandlas i samband med visselblåsning vilket ger stöd för utformningen av ett gott data- och integritetsskydd i samband med både rapporteringen och den vidare hanteringen.

Sannolikt kommer båda dessa aspekter påverka inriktningen på min granskning framgent.

4.3 Fokus på innovation och teknikutveckling

Under året har IMY har fått ett uppdrag av regeringen att genomföra metod- och kunskapsutvecklande insatser för att stärka förmågan att hantera integritets- och dataskyddsfrågor och ansvarsfullt bedriva datadriven innovation och teknikutveckling. Uppdraget ska vara genomfört redan under 2023.

I uppdraget ingår att genomföra utåtriktade insatser i syfte att brett höja kunskapen inom innovationssystemet om integritets- och dataskyddsfrågor. Det ingår också att utveckla vägledning och stöd på området. Med tanke på kommunens digitalisering och behov att utnyttja ny teknik är detta ett välkommet inslag som kommer bli viktigt för kommunens verksamheter att följa och ta del av.

4.4 Lärdomar från tillsyn

För att undvika vanliga risker och brister i dataskyddet är det lärorikt att ta del av IMY:s och dess systermyndigheters beslut efter tillsyn.

Av 2021 års tillsynsbeslut syns sammanfattningsvis trenden att personuppgiftsansvariga bör vara särskilt uppmärksamma på att dess behandling genomsyras av de *grundläggande principerna* för personuppgiftsbehandling (inbegripet ansvarsskyldigheten)[13], *säkerheten vid behandlingen* och de *registrerades rättigheter* – exempelvis rätten till information om hur behandlingen går till och varför den görs[14].

Av besluten återkommer exempelvis vikten av att göra ordentliga och dokumenterade **konsekvensbedömningar** eftersom det kan visa att viss behandling behöver ytterligare skydd eller helt enkelt inte är lämplig att göra alls. Att göra konsekvensbedömningar lyfts också fram som ett viktigt led i att visa på den grundläggande principen om den personuppgiftsansvariges **ansvarsskyldighet**, som annars kommer till uttryck i ett **systematiskt egenkontrollarbete** med löpande förbättringar.

Av besluten framgår också betydelsen av att beakta skyldigheten att lämna **tillräcklig information om behandlingen**, något som återkommande tycks förbises av personuppgiftsansvariga enligt tillsynsbesluten. Genom att informera på ett begripligt, utförligt, konkret och transparent sätt möjliggör man för de registrerade att förstå hur personuppgifterna hanteras och gör det möjligt för dem att tillvarata sina rättigheter.

Sammanfattningsvis kan sägas att temat på tillsynsbesluten generellt har bäring även på vad som visat sig vara aktuella utvecklingsområden för Kungsbacka. Det finns därför all anledning att använda tillsynsbesluten för det interna lärandet och utvecklingsarbetet för att undvika liknande i Kungsbackas verksamheter.

---

[13] Principerna *Laglighet och transparens*, *Riktighet*, *Uppgiftsminimering*, *Lagringsminimering*, *Ändamålsbegränsning*, *Konfidentialitet* och *Ansvarsskyldighet*

[14] Exempelvis DI-2021-5220 (Vårdguiden 1177), DI-2020-10541 (Spotify AB), DI-2020-10561 (Rebtel Networks AB), DI-2020-2719 (Polisen), DPC Inquiry Reference: IN-18-12-2 (Whats up), holländska dataskyddsmyndighetens beslut av den 9 april 2021 (TikTok), norska dataskyddsmyndighetens beslut 20/02136-18 (Grindr) samt 20/01727-1 (19/03277) (Ferde AS)

5. Kommande år

5.1 Risk- och väsentlighetsanalys för fördjupad granskning

Mot bakgrund av strömningarna i omvärlden, årets granskning och mina iakttagelser i övrigt när jag följt kommunens verksamheter under året utmärker sig tre riskområden som särskilt väsentliga för mig att följa under 2022. Dessa områden är:

1) tredjelandsöverföring
2) systematiskt kvalitetssäkringsarbete
3) konsekvensbedömning

Även verksamheternas arbete med öppenhet och transparens i personuppgiftsbehandlingen blir aktuellt att följa eftersom en klar och tydlig information till dem vars personuppgifter behandlas är så grundläggande.

5.1.1 Tredjelandsöverföring

I samband med Schrems II-domen har integritetsriskerna med att använda digitala verktyg och tjänster som innebär överföring till tredje land med massövervakningslagstiftning blivit tydliga.

IMY har varit tydlig med att man, även om man inte kan strukturera om en verksamhet från en dag till en annan, i vart fall inte kan avvakta och se vad som händer på området. Man måste ta i frågan genom att kartlägga, utvärdera och göra vad man kan för att säkra upp hanteringen. Dataskyddsombuden i Halland rekommenderade därför sina kommuner redan i september 2020 att börja inventera och analysera omfattningen av tredjelandsöverföring och vidta de skyddsåtgärder man kan.

Då jag kan konstatera att det under året pågått och fortsatt pågår ett aktivt arbete med detta på olika plan i kommunen finns dock inte anledning för mig att prioritera detta område i min fördjupade granskning. Frågan har bland annat aviserats som område inom kommunens internkontrollprocess under 2022.

5.1.2 Systematiskt kvalitetssäkringsarbete inbegripet ledningens genomgång

Mot bakgrund av det stöd i form av egenkontrollverktyg som sedan tidigare finns framtaget inom dataskyddsombudsfunktionen finner jag inte heller detta som ett ämne som skulle vara särskilt gynnsamt att följa upp genom vårens fördjupade granskning. Detta omhändertas i stället i samband med den regelbundna granskningen under hösten 2022 och i övrigt inom ramen för råd och stöd.

5.1.3 Öppenhet och transparens

Med utgångspunkt i principen om öppenhet och transparens samt de effekter som en tydlig information generellt sett ger på det faktiska dataskyddet, är detta område värdefullt att följa närmre.

Mot bakgrund av det arbete som jag vet pågår inom kommunens kommunikationsområde och de verksamheter som omfattar de målgrupper som särskilt skulle gynnas av en konkret och tydlig information, bedömer jag dock att det vore mer lämpligt med råd och stöd i särskild ordning under 2022 än granskning.

5.1.4 Konsekvensbedömning

Mot bakgrund av att samtliga verksamheter i någon utsträckning behöver utveckla och effektivisera sitt arbete med konsekvensbedömning framstår stöd utifrån en fördjupad granskningsinsats under våren som gynnsamt. Det kan också få positiva bieffekter som stärker de registrerades röst i

behandlingen eftersom det ingår som ett självklart inslag i konsekvensbedömningsarbetet. Det kan även få positiva effekter på transparensen eftersom en konsekvensbedömning i regel bidrar till att begripliggöra komplexa behandlingsflöden. IMY rekommenderar exempelvis att personuppgiftsansvariga publicerar hela eller relevanta delar av sina konsekvensbedömningar som ett led i att uppfylla öppenhetsprincipen.

Ytterligare en anledning för mig att prioritera detta område är förstås för att det rör de mest riskfyllda behandlingarna, vilket innebär stora trygghetsvärden för de registrerade.

Ett syfte för den fördjupade granskningen skulle därmed vara att undersöka framgångsfaktorer i verksamheternas arbete med konsekvensbedömning. Utifrån detta kan handfast stöd ges så att arbetet åstadkommer ett tillräckligt dataskydd och även i övrigt skapar värde och transparens i behandlingen för registrerade.

Omfattningen av konsekvensbedömningar som hittills gjorts, och görs fortlöpande, bör vara tillräckligt som underlag för granskningen. Det betyder att respektive verksamhet därmed inte kommer behöva lämna in ett särskilt underlag därutöver, utan endast fokusera på sitt ordinarie arbete med konsekvensbedömning.

Varje verksamhet kommer därmed inte få en ”egen” granskningsrapport utan resultatet sammanställs på en övergripande nivå för kommunens verksamheter i form av framgångsfaktorer och fallgropar kompletterat med seminarier och dylika stödinsatser. Resultatet förväntas ge varje verksamhet hjälp att göra konsekvensbedömningsprocessen mer effektiv, värdeinriktad och åstadkomma ett underlag som i förekommande fall är tillräckligt gediget för en så kort och kvalificerad process för förhandssamråd med IMY som möjligt. Av de samråd som hittills inkommit till IMY (ej ännu från Kungsbacka) framgår nämligen att underlagen alltför ofta är alltför ytliga. Detta är något som orsakar längre ledtider och merarbete.

5.2 Övrig inriktning i dataskyddsombudets arbete

Att det inom kommunen finns en fragmentering och ojämnhet i nivån på dataskyddet har dels visat sig i de frågor som ställts till mig som dataskyddsombud, dels i incidenter som uppstått mot bättre vetande. Det har också visat sig när igångsatta utvecklingsinsatser och -projekt som nödgats att backa eller avbrytas till följd av att dataskyddet inte beaktats tillräckligt tidigt i planeringen.

Skillnaden på ambitionsnivån, och därmed kapaciteten, mellan de personuppgiftsansvariga verksamheterna i kommunen är också något som blivit synligt i min årliga granskning. Jag konstaterar att det finns verksamheter som aktivt anpassat resurser för att möta behovet av ett stärkt dataskydd men att det också finns verksamheter som arbetat mer oplanerat och där dataskyddet som en följd av detta är mer eftersatt. Vidare har vissa verksamheter aktivt tagit ansvar för att personalen regelbundet ska få tillfälle att diskutera och utbilda sig i dataskydd, medan andra mer har låtit personalen söka information på egen hand. Det finns också personuppgiftsansvariga nämnder och ledningar som rutinmässigt efterfrågat information om dataskydd för sin strategiska planering och de som inte gjort det.

Min bild är att denna skillnad mellan verksamheter utgör en reell risk vad gäller likvärdigheten inom kommunen som helhet. Det kommer till uttryck genom att vissa verksamheter ligger långt framme i integritetsskyddet medan andra möter utmaningar i att åstadkomma det mest grundläggande. Samtidigt konstaterar jag att de starka verksamheterna utgör en resurs för övriga när så behövs och att man också frikostigt delar med sig och hjälper varandra. Nivån på samarbetsförmågan över verksamhetsgränserna är med andra ord en mycket gynnsam faktor för det kommunens totala dataskydd. En reflektion är dock att en ökad samordning, ledning och styrning inom området på övergripande nivå skulle vara hjälpsamt och troligen även mer resurseffektivt för att uppnå en jämnare nivå på dataskyddet inom kommunen som helhet.

Mot bakgrund av detta kommer jag under det kommande året därför aktivt fokusera på att **anpassa mitt arbete för att stödja likvärdigheten inom kommunen som helhet**. Ett led i det är blir att utvärdera och etablera effektiva informationskanaler för information, råd och stöd på de områden där behoven är som störst. Det ligger också nära till hands att för utbildningsinsatserna under kommande år fokusera på den högsta ansvarsnivån i dataskyddet, snarare än för de funktioner som utsetts att samordna verksamheternas dataskyddsarbete som fokus tidigare varit. **Utbildning för politiker och för ledningsgrupper och chefer** blir därmed ett prioriterat område för mig när det kommer till att bidra till dataskyddskapaciteten i kommunen.

Ytterligare ett led i det arbetet är att ägna **mer råd och stöd för de verksamheter som behöver det** i högre utsträckning än andra.

Bilaga 1: Granskningspunkter för regelbunden granskning 2021-2022

Nr	Granskningspunkter	Förordnings- eller policysstöd[15]	Exempel på indikationer utöver muntlig informationsinhämtning
Organisering			
1	Ansvarsfördelningen för dataskyddsarbetet i verksamheten är dokumenterad och känd.	Art. 4.7 samt art. 24.1	Information på intranät; Delegeringsförteckning
2	Det finns en utsedd dataskyddskontakt som arbetar löpande med samordningen av dataskyddet i verksamheten.	KS Riktlinjer för hantering av personuppgifter (2018-05-29 §147), punkt 2.[16]	Kommunens nätverk för dataskyddskontakter
2	Det finns samverkande funktioner med bred kompetens som tillsammans driver och förankrar dataskyddsarbetet.	Art. 25.1-2	Information på intranät
Koll på personuppgiftsbehandlingen			
4	Registret över verksamhetens personuppgiftsbehandlingar är komplett och behandlingarna har försetts med lämpliga skyddsåtgärder.	Art. 30.1 a–g samt art. 32	Verksamhetens fastställda register över personuppgifts-behandlingen
5	Konsekvensbedömning görs för riskbehandlingar.	Art. 35.1-11 samt art. 36.1	Rutiner och dokumentmall; Gjorda konsekvens-bedömningar inkl. uppföljning av dessa
Säker behandling			
6	Instruktioner finns tillgängliga för personalen om hur de ska handskas med personuppgifter i det dagliga arbetet.	Art. 25.1-2	Publicerad information (ex. tillämpningsanvisningar, vägledningar och rutiner) och utbildningsmaterial på intranät och i samarbetsytor; dokumentation från genomförd fortbildning.
7	Dataskyddsfrågor diskuteras regelbundet i verksamheten, exempelvis i samband med APT, enhets-/avdelningsmöten.	Art. 25.1-2	Protokoll från APT eller liknande

[15] För den verksamhet som omfattas av brottsdatalagen tillämpas istället motsvarande lagrum i brottsdatalagen (2018:1177)
[16] Ny riktlinje antagen den 2021-11-dd, dnr xxxx

8	Det finns rutiner för hur personuppgiftsincidenter ska upptäckas, rapporteras och tas omhand.	Art. 33-34	Rutiner för incidentrapportering; Information till personal
Registrerades rättigheter			
9	De registrerade informeras om hur deras personuppgifter behandlas i verksamheten.	Art. 5.1 a samt art. 12. 1-2 (inbegripet art. 13-14)	Information på hemsida, e-tjänster, blanketter, e-postsignatur/ telefonsvarare
10	De registrerade informeras om rättigheterna de har.	Art. 13.2 b-d samt art. 14.2 c-e	Information på hemsida, e-tjänster, blanketter, e-postsignatur/ telefonsvarare
11	Det finns rutiner för att ta emot, hantera och besluta om de rättigheter som de registrerade kan åberopa. (Rätt till radering, återkallade av samtycke, rättelse, flytt av personuppgifter, invända mot behandling eller begära begränsning samt klaga på behandling.)	Art. 15-21	Rutinbeskrivning, E-tjänster, dokumentmallar, expedierade ärenden
Utkontraktering och gemensamt personuppgiftsansvar			
12	Det finns rutiner för att krav som rör dataskydd ingår vid upphandling av digitala verksamhetssystem och tjänster.	Art. 28	Rutinbeskrivning för framtagande av kravunderlag vid upphandling av leverantör
13	Det finns aktuella avtal med de personuppgiftsbiträden som verksamheten anlitat eller är gemensamt ansvariga tillsammans med.	Art. 28 samt art. 26	Förteckning över biträdesavtal/rättsakt samt datadelningsavtal vid gemensamt ansvar
Systematiskt kvalitetssäkringsarbete			
14	Det finns arbetssätt för egenkontroll på dataskyddsområdet, som följs upp av verksamhetens ledning och nämnd/styrelse.	Art. 5.2 samt art. 24.1-2	Rutiner, årshjul eller kvalitetsledningsprogram för dataskydd; Internkontrollrapporter och andra sammanställningar av efterlevnadskontroller och åtgärder
15	Verksamheten har utnämnt och anmält dataskyddsombud till IMY.	Art. 37	Anmälan om dataskyddsombud och/eller bekräftelse från IMY

Till:
Samtliga berörda personuppgiftsansvariga verksamheter inom Kungsbacka kommun

Datum 2022-02-14

Dnr KS 2022-00143

Kungsbacka

Stöd:
Rättsläget för amerikanska molntjänster och tredjelandsöverföring

I det här PM:et sammanfattar jag det allmänna rättsläget gällande tredjelandsöverföring generellt och amerikanska molntjänster i synnerhet. PM:et kompletterar de rekommendationer som dataskyddsombuden i Hallands kommuner utfärdade i september 2020 med anledning av Schrems II-domen och de förändrade förutsättningarna för överföring av personuppgifter till USA[1]. Syftet är att underlätta för de personuppgiftsansvariga nämnderna, bolagen och stiftelsen inom kommunen i arbetet med att kartlägga och utreda personuppgiftsbehandling som har koppling till USA eller annat tredje land.

GDPR är ett skydd för människors grundläggande fri- och rättigheter

Dataskyddsförordningen (GDPR) innebär att alla länder inom EU/EES ska ha ett likvärdigt skydd för människors personuppgifter och den personliga integriteten så att dess grundläggande fri- och rättigheter inte äventyras. För länder utanför EU/EES-området finns inte några generella regler som ger motsvarande skydd. En överföring av personuppgifter till ett sådant tredje land är därför bara tillåten om det skydd som GDPR annars ger kan garanteras hela vägen. Motsvarande gäller även för behandling som per see inte innebär en överföring till tredjeland, men som innebär en uppenbar *risk* för detta[2].

Att överföra eller exponera personuppgifter för ett tredje land som inte följer GDPR innebär som utgångspunkt alltså en betydande integritetsrisk och är därmed inte tillåtet. I detta sammanhang ska även nämnas att när det gäller personuppgifter som är känsliga och som också omfattas av sekretess, så innebär GDPR i regel även hinder för utlämnande till en aktör i ett tredjeland dit de svenska sekretessreglerna inte räcker (se artikel 9.3).

USA och GDPR

Genom de amerikanska lagarna Cloud Act, Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA) section 702, Executive Order 12333 och Presidential Policy Directive 28 har amerikanska staten rätt att när som helst få tillgång till personuppgifter som behandlas i USA samt av företag som har

[1] Information från dataskyddsombuden till personuppgiftsansvariga styrelser och nämnder i Hallands kommuner, 2020-09-21

[2] EDPB Guidelines 05/2021 on the Interplay between the application of Article 3 and the provisions on international transfers as per Chapter V of the GDPR Länk: Guidelines 05/2021 on the Interplay between the application of Article 3 and the provisions on international transfers as per Chapter V of the GDPR | European Data Protection Board (europa.eu)

amerikanska ägare oavsett var i världen som behandlingen sker. Fram till juli 2020 fanns den så kallade Privacy Shield. Det var ett avtalsliknande ramverk för hur överföring av personuppgifter kunde gå till på ett säkert sätt mellan EU och USA. Detta föll dock i och med EU-domen Schrems II som kom då. Orsaken var att det inte räckte till för att lämna det skydd som GDPR garanterar eftersom det inte stod emot underrättelselagstiftning. Den osäkerhet som fram till dess rådde kring amerikanska molntjänster och överföring på grund av avtalsmässiga konstruktioner (se Schrems I där tidigare Safe Harbor-principerna föll på motsvarande sätt) försvann alltså i och med Schrems II som med all tydlighet klargjorde rättsläget. EU har därefter även gjort ytterligare förtydliganden, som alla visar det problematiska rättsläget mellan GDPR och den amerikanska lagstiftningen.

I juni 2020 kom både rekommendationer om kompletterade skyddsåtgärder vid tredjelandsöverföring från europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB)[3] och EU Cloud Code of Conduct[4] (jfr artikel 40 och 41 GDPR). Vidare har Europaparlamentet den 20 maj 2021 antagit en resolution med anledning av Schrems II[5] och i juli 2021 publicerat studien *Exchanges of Personal Data after the Schrems II Judgment*[6]. Innehållet i alla dessa publikationer pekar i riktning mot att även ledande EU-organ är av uppfattningen att amerikanska molntjänster är kategoriskt omöjliga att avvända givet de tekniska förutsättningarna och de grundläggande legala problemen som råder idag. Nu finns dessutom den svenska lagen om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter som innebär förbud för leverantörer till myndigheter att röja uppgifter för obehöriga[7]. En statsmakt eller företag i tredje land som inte följer GDPR är obehöriga.

Liknande problem i förhållande till GDPR finns även när det gäller Kina, Ryssland och Indien vilket bland annat en analys gjord på uppdrag av EDPB över de legala förutsättningarna där visar[8].

Problematiken har två sidor

Grundproblematiken när det gäller USA är tvåsidig. Det har dels att göra med den legala miljön i landet, dels hur de amerikanska molntjänsterna är konstruerade rent tekniskt. När gäller de tekniska problemen så har det att göra med de amerikanska företagens leveransmodeller och att den tekniska infrastrukturen har sin bas i USA. Därför är det idag bara tekniska åtgärder som fullt kan åtgärda de problem som Schrems II visar. Avtal som skyddsåtgärd räcker inte. Detta gäller även de nya standardavtalsklausuler som EU-kommissionen kom med för överföringssituationer den 4 juli 2021[9]. I fallet USA och för länder med liknande lagstiftning måste dessa kompletteras med tekniska skyddsåtgärder som hindrar åtkomst från obehöriga aktörer. Detta även om de nya standardavtalsklausulerna ger ett betydligt mer stärkt skydd för registrerade som i och med dessa avtal kan åberopa vissa klausuler på den personuppgiftsansvariges bekostnad.

European Cloud Code of Conduct (EU Cloud CoC) som publicerades i juni 2021 är inriktad just på att definiera vad som krävs för att molntjänster ska vara lagligt att använda i EU. Här framgår att de extra tekniska åtgärder som behövs för att lösa problemen med de amerikanska molntjänsterna för det första är att *kryptera* de personuppgifter som behandlas i dessa (detta ska då vara med en robust

[3] EDPB Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data. Länk: Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data | European Data Protection Board (europa.eu)
[4] Decision 5/2021 of May 25, 2021 (Belgian Supervisory Authority Decision)
[5] Länk: Europaparlamentets resolution av den 20 maj 2021 om Europeiska unionens domstols dom av den 16 juli 2020 i mål C-311/18 – Data Protection Commissioner mot Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems (Schrems II) (2020/2789(RSP))
[6] Länk: Exchanges of Personal Data After the Schrems II Judgment (europa.eu)
[7] Länk: Lag (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter Svensk författningssamling 2020:2020:914 - Riksdagen
[8] Government access to data i third countries, 2021-11-08 (EDPS/2019/02-13). Länk: legalstudy_on_government_access_0.pdf (europa.eu)
[9] Commission Implementing Decision (EU) 2021/914 Länk: EUR-Lex - 32021D0914 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

och motståndskraftig krypteringsteknik som håller över tid). För det andra handlar det om att ändra formatet på uppgifterna, det vill säga pseudonymisera. För det tredje kan man göra en kombination av dessa två alternativ.

I och med den amerikanska lagstiftningen är dock amerikanska företag hindrade att själva kryptera eller anonymisera personuppgifter inför amerikanska staten, vilket innebär att den personuppgiftsansvariga själv eller med hjälp av en part inom EU/EES måste åstadkomma detta. Det kan också finnas problem med dessa skyddsåtgärder när det kommer till att upprätthålla själva funktionaliteten i tjänsterna.

Det finns idag alltså inga enkla åtgärder som en personuppgiftsansvarig egentligen kan vidta för att skydda sina registrerade från vidareutnyttjande av dess uppgifter när det gäller amerikanska molntjänster. I EDPB:s rekommendationer (01/2020) finns dock en arbetsgång på 6 steg man som personuppgiftsansvarig eller överförande part behöver följa för varje behandlingssituation som inbegriper tredjelandsöverföring. I de riktlinjer som EDPB kom med i november 2021 över vad som utgör en tredjelandsöverföring (05/2021)[10] framgår att även *risken* för tredjelandsöverföring i praktiken behöver hanteras på samma sätt genom lämpliga skyddsåtgärder enligt GDPR artikel 32, även när det per see inte föreligger en faktisk överföringssituation. I båda scenarier gäller att säkerställa att eventuella leverantörer och underleverantörer kan garantera skydd enligt GDPR.

Omfattande analys- och kontinuitetsarbete krävs

Oavsett om man behöver tillämpa de överföringsregler som finns i GDPR kapitel V som till exempel standardklausuler och därtill kompletterande skyddsåtgärder eller om man arbetar med lämpliga skyddsåtgärder enligt artikel 32 innebär det utöver ett gediget analys- och bedömningsarbete även ett omfattande arbete med att följa upp att skyddsåtgärderna fungerar i praktiken. Man behöver även ha beredskap att agera om så inte skulle vara fallet.

Om man som personuppgiftsansvarig överför personuppgifter till tredjeland har man även en förstärkt informationsplikt till de registrerade. Detta innebär att man måste informera tydligt i vilka sammanhang man överför personuppgifter och vilka skyddsåtgärder man vidtagit (se artikel 13.1 f och 14.1 f).

IMY råder att man agerar

Integritetsskyddsmyndigheten, IMY, har i sin vägledning angett att man som personuppgiftsansvarig inte kan stå passiv i förhållande till den situation som Schrems II-domen visat. Man måste börja ta steg för att hantera situationen och ett led i det är att ta ställning till överföringssituation för överföringssituation i sin personuppgiftsbehandling baserat på de 6 stegen i EDPB:s riktlinjer[11]. I vissa fall är det mindre problematiskt eftersom det både finns alternativ och det relativt enkelt och snabbt går att ersätta en viss tjänst eller komplettera med tekniskt skydd utan att det påverkar verksamhetens genomförande. I andra fall är det mer problematiskt, exempelvis när det gäller kontorsverktyg och samarbetsplattformer. Att inte agera är dock inget alternativ utan alla riskminierande åtgärder som leder till stärkt integritetsskydd räknas. I synnerhet som kommun utifrån dess offentliga uppdrag och som värnare av invånarnas grundläggande demokratiska fri- och rättigheter är det viktigt att arbeta aktivt med frågan. Givet de integritetsrisker som finns med tredje land – inbegripet det omfattande merarbete som krävs – är skälen alltså mycket starka för kommunen att överväga helt inomeuropeiska, nordiska eller svenska alternativ för den behandling som i vart fall är verksamhetskritisk. Även i andra sammanhang bör kommunen överväga

[10] Guidelines 05/2021 on the Interplay between the application of Article 3 and the provisions on international transfers as per Chapter V of the GDPR (Version för allmän konsultation)
[11] Länk: Schrems II-domen och överföringar till tredje land | IMY

lämpligheten att i sin roll som offentlig aktör behandla personuppgifter i ett sammanhang som inbegriper koppling till tredje land.

Fortsatt utveckling i frågan

Under 2022 planerar EDPB den första koordinerade tillsynsaktiviteten mellan dataskyddsmyndigheterna[12]. Fokus kommer med utgångpunkt i ovan vara offentliga verksamheters användning av molntjänster. Detta kommer ge sannolikt ge vägledning kring var ribban för kommunens ansträngningar att sänka integritetsriskerna ligger i förhållande till de utmaningar som finns att samtidigt upprätthålla sin service och verksamhet.

Fler tillsyner och beslut rörande tredjeland är också att vänta de kommande åren.

Råd och stöd

För vidare råd och stöd i arbetet med att kartlägga, analysera och bedöma risker i behandling med koppling till tredjeland går det bra att höra av sig.

Karin Malmsten

Dataskyddsombud för de personuppgiftsansvariga verksamheterna; nämnden för Förskola & Grundskola, Gymnasium & Arbetsmarknad, Service, Individ & Familjeomsorg, Vård & Omsorg, Kultur & Fritid, Miljö & Hälsoskydd, Teknik, byggnadsnämnden, valnämnden, kommunrevisionen, kommunstyrelsen, Eksta/Tempohus samt Tjolöholm slott

[12] Länk: EDPB launches first coordinated action | European Data Protection Board (europa.eu)

Rättsstöd

Det här PM:et grundar sig på General Data Protection Regulation, GDPR/Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679, särskilt följande artiklar;

Artikel 4 Definitioner
Artikel 5 Principer för behandling av personuppgifter
Artikel 6 Laglig behandling av personuppgifter
Artikel 9 Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter
Artikel 13-14 Information som ska ges till registrerade
Artikel 24 Den personuppgiftsansvariges ansvar
Artikel 26 Gemensamt personuppgiftsansvariga
Artikel 28 Personuppgiftsbiträden
Artikel 32 Säkerhet i samband med behandling
Artikel 35 Konsekvensbedömning om dataskydd
Artikel 40-41 Uppförandekoder
Artikel 44(-49) Allmänna principer för överföring av uppgifter till tredjeland
Artikel 58 Befogenheter för tillsynsmyndigheter

Referenser till övrig rättsvägledning anges i löpande fotnoter.

Till:
Samtliga berörda personuppgiftsansvariga
verksamheter inom Kungsbacka kommun

Datum 2022-02-14

Dnr KS 2022-00143

Kungsbacka

Råd:
Dataskyddsombudets råd om sociala medier

I det här PM:et sammanfattar jag mina rekommendationer om kommunens användning av sociala medier, med tanke på behandlingen av personuppgifter. Jag sammanfattar även de centrala integritetsriskerna som är viktiga att beakta i sammanhanget. Syftet är att underlätta för kommunens verksamheter att bedöma när det är möjligt, lämpligt och inte att behandla personuppgifter i samband med sociala medier.

Se även mina råd vid behandling av personuppgifter i samband med foto, film och ljudupptagning[1].

Bakgrund

Många kommunala verksamheter använder sig idag av sociala medier och ser det som en viktig del av sin verksamhet och kommunikationsstrategi. Möjligheten att vara nära sin målgrupp och snabbt nå ut till många är fördelar man ser med denna kommunikationskanal. Att använda sociala medier innebär samtidigt att man i princip alltid behandlar personuppgifter. Det betyder att användningen omfattas av kraven i dataskyddsförordningen (GDPR).

Personuppgiftsbehandlingen i sociala medier måste helt enkelt följa de grundläggande principerna om laglighet och öppenhet, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, riktighet, lagringsminimering, integritet och konfidentialitet. Som personuppgiftsansvarig måste man också kunna visa hur man tagit ansvar för behandlingen utifrån dessa principer och kraven följer av dem.

Rekommendation

Mot bakgrund av de omfattande integritetsrisker[2] som finns vid personuppgiftsbehandling i samband med sociala medier råder jag varje personuppgiftsansvarig i Kungsbacka kommun att konsekvensbedöma all sin behandling i dessa sammanhang.

Fram till dess att konsekvensbedömning gjorts råder jag att avbryta eller starkt begränsa användningen av sociala medier. Det kan vara genom att inte behandla känsliga eller extra skyddsvärda personuppgifter. Uppgifter om sårbara personer såsom exempelvis barn, personer med skyddad identitet, äldre, asylsökande eller andra i utsatt situation ska inte heller behandlas i sociala

[1] Råd vid behandling av personuppgifter i form av foto och film, 2021-11-25 (KS 2021-01146)
[2] Åtminstone *risken för överföring av uppgifter till tredjeland*, risken för *profilering,* svårigheterna att ha *kontroll över behandlingen* och de *registrerades ställning* i förhållande till kommunen

medier innan lagligheten prövats ordentligt. I avvaktan på konsekvensbedömning är en god idé att stänga ner möjligheten att kommentera och dela inlägg, samt hålla publiceringen av inlägg till ett minimum. Det är också bra att informera de registrerade om att personuppgifter överförs till tredje land när de interagerar med kommunens konton och vilka risker det innebär. På så vis får de registrerade bättre förutsättningar att göra ett informerat val. Inbäddade länkar till sociala medier på till exempel kommunens hemsida bör i avvaktan på konsekvensbedömning också tas bort.

Följderna av att inte konsekvensbedöma och säkerställa sin personuppgiftsbehandling i samband med sociala medier är förstås att de registrerade – anställda och användare av de sociala medierna såsom olika invånargrupper – utsätts för integritetsrisker som i förlängningen kan orsaka dem skada och besvär på grund av deras interaktion med kommunens konton. Det kan också orsaka konsekvenser i form av minskat förtroende för kommunens förmåga att värna om enskildas integritet. Integritetsskyddsmyndigheten IMY kan också komma att avbryta eller förbjuda behandlingen samt utfärda sanktioner av den högre skalan.

Konsekvensbedömningen ska pröva lagligheten och säkerheten i behandlingen

I en konsekvensbedömning är utredningen över lagligheten och ändamålens berättigande grunden. Utgångspunkten är att se om det alls är befogat för kommunen att behandla personuppgifter i samband med sociala medier. Om detta kan verifieras gäller i nästa steg att utreda möjligheterna att utforma behandlingen så att uppgifterna skyddas tillräckligt.

Om konsekvensbedömningen visar att riskerna kan sänkas i tillräcklig grad gäller att deklarera behandlingen i verksamhetens *behandlingsregister* och ta fram tydliga *instruktioner för personal* samt *upplysande information till de registrerade*. Om riskerna inte visar sig kunna sänkas är behandlingen olaglig och innebär att de registrerades integritet äventyras. Rekommendationen blir då att begära förhandssamråd med IMY och beroende på IMY:s bedömning avstå behandlingen och söka alternativa vägar.

Vem ska göra konsekvensbedömning?

Eftersom varje personuppgiftsansvarig ska avgöra ändamål och medel för behandlingen, bör konsekvensbedömningen också göras av varje ansvarig part. Det finns dock inget som hindrar att flera personuppgiftsansvariga går samman och hjälps åt att utreda behandling som är snarlik mellan de olika verksamheterna. I en kommun är det lämpligt att översiktligt konsekvensbedöma kommunens närvaro i sociala medier ur ett kommunövergripande perspektiv. Då verksamheterna inom en kommun skiljer sig såpass mycket åt är det dock viktigt att beakta förutsättningarna i varje verksamhet. I vissa verksamheter är det snart utrett att en viss behandling kan vara direkt olämplig givet verksamhetens kärnuppdrag, medan det i en annan verksamhet kan vara mer berättigat. Rent praktiskt gäller det att avgränsa den behandling man konsekvensbedömer och klarlägga både de risker och värden som finns med behandlingen.

I detta PM lyfter jag fram en rad integritetsrisker när det kommer till just sociala medier. Vid konsekvensbedömning bör alla riskaspekter och värden av behandlingen lyftas fram för att kunna avgöra dess berättigande. Trots de omfattande integritetsriskerna kan det visa sig finnas väsentliga värden som gör att kommunen för vissa ändamål behöver använda sociala medier och därmed behandla personuppgifter.

Risker att tänka på med sociala medier

I följande stycken beskrivs risker som är viktiga att beakta när man konsekvensbedömer behandling av personuppgifter i samband med just sociala medier.

Sociala medier och personuppgifter

Vid användning av sociala medier samlas personuppgifter in och behandlas på flera olika sätt. Som personuppgiftsansvarig är det viktigt att ha kontroll över alla typer av personuppgifter som behandlas, både de som syns i klartext och är mer eller mindre känsliga[3] och de som är dolda i bakgrunden. Exempelvis behandlas personuppgifter typiskt sett (men inte uttömmande) i följande situationer:

- ✓ När man skapar ett konto (administratörs personuppgifter så som namn och kontaktuppgifter)
- ✓ När man publicerar eller kommunicerar via chatt (namn, foto, film, text eller ljudfiler)
- ✓ När man kommenterar, delar och ”gillar” (via gilla-knapp)
- ✓ När man klickar på olika länkar på/från en webbplats (metadata om preferenser och beteendemönster)
- ✓ När man besöker en sida (geolokaliseringsdata samt identifierare som IP-adress)

Barn och andra särskilt utsatta personer

Många användare av sociala medier är barn och behandling av barns uppgifter inom ramen för kommunens sociala medier ställer höga krav på analys över behandlingens berättigande och säkerhetsåtgärder.[4] Detta eftersom barn är särskilt utsatta ifråga om sociala medier eftersom de själva inte alltid är medvetna om riskerna och konsekvenserna med sociala medier. Barn löper också större risk för att material kopplat till dem exponeras för olämpliga, ibland kriminella aktörer, samt för kränkningar. I sammanhanget är även begreppet ”sharenting” viktigt att beakta – som handlar om fenomenet när föräldrar och andra vuxna såsom lärare eller kontaktpersoner av olika anledningar vill publicera bilder på barn i sociala medier[5]. I de fall bilder eller uppgifter om barn publiceras i sociala medier är en grundläggande utgångspunkt att beakta barnperspektivet.

Förutom barn räknas även andra kategorier av personer i kommunens potentiella målgrupper för sociala medier som sårbara. Deras personuppgifter kräver också extra skydd. Det kan vara äldre, brukare, anställda, patienter, asylsökande och personer med skyddad identitet. För vissa av dessa kan det vara svårt att förstå innebörden av att få sina personuppgifter publicerade på ett socialt media och för andra kan en sådan publicering leda till allvarliga konsekvenser. Detta är särskilt viktigt att beakta i och med de sociala mediernas avancerade algoritmer som kan finna samband mellan ett besök på kommunens sida och andra situationer.

Förutsättningar för laglig behandling inom kommunen

För att alls få behandla personuppgifter måste det finnas en laglig grund och ett berättigat ändamål. De lagliga grunder som kommunens verksamheter kan basera sin behandling på är begränsade. De grunder som är aktuella är om behandlingen är ett led i att uppfylla ett *allmänt intresse*, om det utgör ett led i en *myndighetsutövning*, om kommunen är *rättsligt förpliktigad* till det eller som det behövs för att uppfylla ett *avtal*. De tre första fordrar att det finns stöd i en nationell rättskälla medan det sistnämnda förutsätter att det finns en aktuell avtalssituation. En annan laglig grund som i undantagsfall kan komma ifråga är om behandlingen är nödvändig för att rädda någons liv och hälsa, det vill säga för att skydda ett *intresse som är av grundläggande betydelse*. Undantag gäller

[3] Känsliga personuppgifter är etnicitet, sexuell läggning, politisk övertygelse, hälsa, facklig tillhörighet och biometrisk information och får bara behandlas under vissa omständigheter
[4] Dataskyddsförordningen 2016/679, skäl 38
[5] *Juridiken bakom sharenting*. Statens medieråd och Institutet för juridik och Internet (2021). Länk: Juridiken bakom sharenting - Statens medieråd (statensmedierad.se)

även för den lagliga grunden *samtycke* eftersom det sällan är möjligt för en kommun att grunda sin behandling i detta. Orsaken är det beroendeförhållande som i regel råder mellan kommunen och dem vars personuppgifter kommunen behandlar, exempelvis anställda, brukare/patienter eller invånare, elever. Samtycke kan dock användas som en intgritetsstärkande åtgärd för att säkerställa att de registrerade är informerade om förutsättningarna för behandlingen och i förväg ges möjlighet att avstå.

När det gäller kommunala bolag kan de även tillämpa den lagliga grunden *intresseavvägning* i de verksamhetsuppgifter som inte har direkt samband med det uppdrag som bolaget fullgör istället för kommunen. I dessa fall gäller att man kan sätta ord på vad det är som gör att bolagets intresse att behandla uppgifterna är större än de enskildas integritet. Som bolag finns även ett större utrymme för användningen av *samtycke* som laglig grund om villkoren för detta i övrigt är uppfyllda.

Sociala medier, vidareutnyttjande och tredjelandsöverföring

När en utsedd medarbetare skapar ett användarkonto på ett socialt media godkänns det sociala medieföretagets allmänna villkor för den personuppgiftsansvarigas räkning. Det innebär bland annat att de personuppgifter som sedan publiceras kan komma att lämnas ut till både företag och stater, som i sin tur använder personuppgifterna för egna syften. I vissa länder finns lagar som gör att landets myndigheter i underrättelsesyfte har rätt att utan vidare begära att få del av uppgifterna och att företagen då är skyldiga att lämna ut dem. Uppgifterna kan exempelvis användas för politiska syften, antagonistiska angrepp och diskriminering. Detta betyder att man som personuppgiftsansvarig behöver ha tydliga regler för *om*, *hur* och *vem* som får skapa användarkonto i kommunens namn så att det inte startas upp och okontrollerat bidrar till ett personuppgiftsflöde som kan vidareutnyttjas för andra ändamål än kommunen avsett.

Användning av sociala medier innebär i regel att personuppgifter överförs eller riskeras att överföras till i vart fall USA eller Kina eftersom många av de sociala medie-företagen har sin bas där. GDPR innebär att alla EU/EES-länder ska ha ett likvärdigt skydd för personuppgifter och den personliga integriteten. För länder utanför EU/EES-området, så kallat tredjeland såsom USA och Kina, finns däremot inte några generella regler som ger sådana motsvarande garantier. Konkret betyder detta att den som är personuppgiftsansvarig då måste göra en bedömning av det aktuella landets möjligheter att skydda personuppgifterna och vilka integritetsrisker överföring kan innebära[6]. I mitt PM om Rättsläget för amerikanska molntjänster och tredjelandsöverföring finns mer information kring just denna integritetsrisk.[7]

Som en följd av EU-domstolens avgörande i det så kallade Schrems II-målet[8] förtydligades detta krav på den som är personuppgiftsansvarig. Domen förtydligade även att överföringar till USA och andra länder med motsvarande massövervakningslagstiftning är särskilt problematiska eftersom dessa lagar tillåter att uppgifter samlas in och används på ett sätt som är motstridigt GDPR och därmed äventyrar enskildas integritet. De flesta sociala medieföretag presenterar halvårsvisa rapporter om utlämnande av personuppgifter till andra stater. Detta möjliggör viss insyn av omfattningen och vilken typ av data de sociala medieplattformarna lämnar ifrån sig. Samtidigt är företagen på grund av sekretess många gånger hindrade att tala om att de lämnat ut uppgifter.

Mot bakgrund av Schrems II-domen har flera dataskyddsmyndigheter agerat. När det gäller sociala medier gick bland annat en av de tyska dataskyddsmyndigheterna, Federal Data Protection

[6] Europeiska Dataskyddsstyrelsen (EDPB) Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data samt European Cloud Code of Conduct (EU Cloud CoC) (Decision 5/2021 of May 25, 2021 (Belgian Supervisory Authority Decision))
[7] Rättsläget för amerikanska molntjänster och tredjelandsöverföring, 2022-02-14 (dnr 2022-143)
[8] Europadomstolen, mål nr C-311/18, meddelad 16 juli 2020.7

Commissioner, den 16 juni 2021 ut med en rekommendation att offentliga verksamheter helt ska avsluta sina konton på Facebook.[9]

Kontroll över uppgifterna

Personuppgiftsansvariga som behandlar personuppgifter i sociala mediekanaler behöver ha i åtanke att det medför en stor spridning av personuppgifter som det i praktiken blir mycket svårt att ha kontroll över. Det gäller både för den som publicerar uppgifterna och den som förekommer i dem. Det kan påverka möjligheten att tillgodose de registrerades rättigheter såsom rätt till tillgång, rättelse och radering. Det kan också vara svårt att påverka hur uppgifterna används givet nya funktioner och algoritmer som lanseras i det sociala mediet.

Den norska dataskyddsmyndigheten har under 2021 exempelvis publicerat en konsekvensbedömning där de anger just svårigheten att ha kontroll över personuppgifterna som en av orsakerna till att de valt att inte ha en Facebook-sida.[10] Konsekvensbedömningen har gjorts av myndigheten i dess roll som personuppgiftsansvarig (alltså inte i rollen tillsynsmyndighet) men har publicerats då den kan ha ett allmänintresse för andra offentliga aktörer såsom en kommun. I konsekvensbedömningen noterar myndigheten att stora delar av det offentliga samtalet idag pågår på sociala medieplattformar som ägs av företag. Myndigheten anger att möjligheten att finnas där allmänheten finns gör det kommunikativt attraktivt för verksamheter att använda plattformarna. Särskilt då plattformar som Facebook både är användarvänliga och kostnadsfria. De omfattande upplysningar om människor som samlas in och sparas i samband med användandet är dock en annan typ av kostnad som bör vägas in. Den som skapar en ett konto kommer genom sin närvaro där bidra till en ökad generering av uppgifter som används av företaget för att förstå användarna och dess vanor och preferenser för att kunna skapa användaranpassad reklam och annat innehåll. Indirekt betalar man alltså för sitt sociala medieutnyttjande med sina besökares data och personuppgifter.

Sociala medier och personuppgiftsansvaret

Personuppgiftsansvarig är den som bestämmer ändamål och medel för personuppgiftsbehandlingen och som har ansvaret för att utforma den så att den håller sig inom GDPR:s ramar. I kommunen är den personuppgiftsansvarige respektive nämnd eller styrelse i kommunalt bolag/stiftelse.

Även företaget som tillhandahåller den sociala medieplattformen är personuppgiftsansvarig för den behandling de bestämmer ändamål och medel för. I många situationer finns därför ett gemensamt personuppgiftsansvar. I en dom från den 5 juni 2018 har till exempel EU-domstolen kommit fram till att det föreligger ett gemensamt personuppgiftsansvar när man använder Facebooks analysverktyg[11]. Senare har detta även ansetts gälla när man använder plugins på sin hemsida (att man kan klicka på en Facebook-symbol för att gilla eller komma till en Facebook-sida)[12].

När man använder sociala medier är det alltså viktigt att utreda förhållandet samt dokumentera det i ett överenskommet arrangemang mellan den personuppgiftsansvarige och det sociala medieföretaget. Att ett gemensamt ansvar föreligger innebär även ett gemensamt ansvar att informera och hantera registrerades rättigheter. Det är viktigt att säkerställa att man kan få detta att fungera i praktiken, annars bör man inte engagera sig som ansvarig part i behandlingen.

---

[9] Prof. Ulrich Kelbers, Bundesbeaufregter für den Datenschutz und die Informationsfreiheit, 2021, Öppet brev. Länk: https://techcrunch.com/2021/07/01/german-government-bodies-urged-to-remove-their-facebook-pages-before-next-year

[10] Datatilsynet, ”Intern risikovurdering: skal Datatilsynet ha egen side på Facebook?”, 2021, sidan 13. Länk: https://www.datatilsynet.no/contentassets/8561465062b04a6b904c8c3573a24687/risikovurd ering_skal-datatilsynet-ha-side-pa-facebook_.pdf

[11] Se EU-domstolen 2018-06-05 mål C-210/16, Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein mot Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein GmbH. Länk: CURIA - List of results (europa.eu)

[12] Se EU-domstolen 2019-07-29 mål C-40/17, Fashion ID GmbH & Co. KG mot Verbraucherzentrale NRW eV. Länk: CURIA - List of results (europa.eu)

Hur långt personuppgiftsansvaret sträcker sig beror på hur det sociala mediet är utformat. När det gäller publicering av uppgifter på sociala medier skiljer sig ansvaret åt beroende på vilket media man använder:

- ✓ För Facebook, Youtube, Instagram, Linkedin med flera är som utgångspunkt respektive nämnd, styrelse i kommunalt bolag/styrelse personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som behandlas på respektive verksamheters sociala mediekonto. Ansvaret omfattar både personuppgifter som verksamheterna själva publicerar och personuppgifter som publiceras av andra på sidan, exempelvis av privatpersoner som kommenterar, gillar eller delar inlägg.

- ✓ Om kommunens medarbetare interagerar med privatpersoners konton genom ett konto som har registrerats i kommunens namn eller som ett led i verksamhet som kommunen idkar, på en sida som inte har startats av kommunen, så ansvarar kommunen som utgångspunkt inte för personuppgifter som publiceras av andra på den sidan.

- ✓ För Twitter är respektive nämnd, styrelse i kommunalt bolag/stiftelse som utgångspunkt personuppgiftsansvarig för personuppgifter som respektive verksamhet själva publicerar och inte för personuppgifter som publiceras av andra. Detta beror på att verksamheten inte kan påverka publiceringen av andras Twitter-inlägg.[13]

Under rubriken *Sociala medier och personuppgifter* ovan listas ett antal olika behandlingssituationer i sociala medier. Personuppgiftsansvaret omfattar även dessa.

Det ansvar man har som personuppgiftsansvarig är långtgående och därför är det viktigt att alla anställda känner till vilka regler som gäller för sociala medier. Om en anställd startar ett socialt mediekonto i kommunens namn, eller publicerar en personuppgift som härrör från arbetsgivaren på till exempel sin egen Facebooksida, så blir kommunen personuppgiftsansvarig även för den publiceringen. En sådan publicering kan även utgöra personuppgiftsincident[14].

Det finns vissa situationer där även en anställd som privatperson blir personuppgiftsansvarig för det hen publicerar på sitt eget sociala mediekonto för en bredare krets[15].

De högsta riskerna som den norska dataskyddsmyndighetens analys visade gällande Facebook är att man som personuppgiftsansvarig är underkastad Facebooks bestämmande över behandlingen och inte själv kan ställa krav på säkerheten. Myndigheten identifierade även svårigheten att kontrollera text i inlägg och kommentarer och att användare kan spara information de hämtat om andra. De noterade även svårigheten att radera information, och även om man gör det så kan användare redan ha delat vidare eller sparat informationen. Flera av dessa risker kvarstår efter riskminimering eller försök till sådan. Liknande problem kan även finnas med andra sociala medier.

Sociala medier och öppenhetsprincipen

När det kommer till Facebook kan det vara svårt för registrerade över tid att ha kontroll över hur man interagerat med kommunen och hur personuppgifter har kunnat användas. Eftersom många använder Facebook kan behandlingen uppfattas som förutsägbar men många aspekter kanske inte är det. En användare förstår kanske inte den virala kraften i delningar, taggningar och nyhetsflöden. De kanske tror de kan vara konfidentiella med kommunen när de till exempel använder meddelandefunktionen. Kanske tror man att kommunens närvaro är en garanti för behandling, att den är säker. Användare förstår kanske inte heller att all interaktion, även den med kommunen, kommer att samlas in och användas av Facebook för andra ändamål. De förstår kanske inte vidden

[13] Jfr IMY:s inriktningsbeslut (DI-2019-8816)
[14] Jfr IMY:s sanktionsbeslut gällande användning av Clearview AI inom polisen, 2021-02-10 (DI-2020-2719). Länk: Beslut efter tillsyn enligt dataskyddsförordningen
[15] Länk: Är jag ansvarig för det jag publicerar på sociala medier? (imy.se)

av global lagring och hur användningen av tredjeparter kan se ut. En slutsats av det är att behandlingen präglas av osäkerhet och brist på öppenhet, som ju är grundläggande för en god personuppgiftsbehandling.

Betydelsen av öppenhet och begriplighet i personuppgiftsbehandlingen berörs i ett nyligen utfärdat sanktionsbeslut från den irländska dataskyddsmyndigheten rörande WhatsApp, som är en del av Facebook-koncernen, som visade på flera brott mot öppenhetsprincipen och rätten till information[16]. Beslutet gjorde gällande att det är alldeles för svårt att som registrerad få en överblick över hur WhatsApp samlar in och använder ens personuppgifter. Det visade sig även att uppgifter samlades in utan ickeanvändares vetskap genom användares kontakter i telefonen för att tillgodose eventuellt framtida bruk.

Sociala medier och profilering

Med profilering menas varje form av automatisk behandling av personuppgifter som består i att uppgifterna används för att bedöma vissa personliga egenskaper hos en fysisk person, i synnerhet för att analysera eller förutsäga personens prestationer, ekonomiska situation, hälsa, personliga preferenser, intressen, pålitlighet, beteende, vistelseort eller förflyttningar. Behandling som inbegriper profilering kräver särskild hantering och är i många fall inte tillåten.

När det gäller annonstjänster som Facebook tillhandahåller, samt integrering av Facebook widgets, plugins och liknande på den egna hemsidan, finns som ovan nämnts flera rättsfall som visar på att det finns stora problem med just profileringen som detta kan innebära. Även Europeiska dataskyddsstyrelsens riktlinje om annonsering mot sociala medie-användare[17] visar vilka stora integritetsproblem det kan innebära att utnyttja de sociala mediernas annonstjänster givet den omfattande profilering som då kan ske.

Sociala medier och journalistiska ändamål

Enligt 1 kap. 7 § andra stycket dataskyddslagen (2018:218) undantas behandling av personuppgifter från vissa av bestämmelserna i GDPR när behandlingen sker för *journalistiska ändamål*. Exempelvis reglerna om personuppgiftsansvar, registrerades rättigheter och reglerna för tredjelandsöverföring. Undantaget följer av artikel 85.2, skäl 153 GDPR som ger stöd för att göra vissa undantag från GDPR för behandling som sker för sådana ändamål om det är nödvändigt med hänsyn till yttrande- och informationsfriheten. Rättigheter och friheter är dock i regel något som främst är avsett för enskilda och inte det allmänna. Som offentlig aktör måste man därför vara försiktig med att använda sig av detta undantag eftersom syftet med yttrandefriheten är att tillförsäkra den *enskilde* skydd mot ingripande från det allmänna. En kommun kan, såsom representant för det allmänna, i regel inte åberopa ett grundlagsskydd för att undgå förpliktelser enligt lag som är menade att skydda den enskildes personliga integritet.

I IMY:s (tidigare Datainspektionens) beslut från 2012-02-10 med dnr 1755-2011 finns hänvisningar till högsta domstolen (NJA 1995 s. 677), JO (dnr 5127-2009 och dnr 21-2010) och JK (dnr 3021-03-42) som alla talar emot att det allmänna skulle kunna använda sig av ett journalistiskt ändamål istället för att använda integritetslagstiftningen. Samtidigt har EU-domstolen uttalat sig på området där domstolen bedömde att sådan verksamhet som avser spridning av offentliga uppgifter är journalistisk verksamhet, om den syftar till att sprida information, åsikter eller idéer till allmänheten[18]. Det spelar inte roll genom vilket medium och verksamheten är inte förbehållen

[16] Decision in the matter of WhatsApp Ireland Limited made pursuant to Section 111 of the Data Protection Act 2018. Länk: dpc_final_decision_redacted_for_issue_to_edpb_01-09-21_en.pdf (europa.eu)
[17] Guidelines (8/2020) on the targeting of social media users, 2021-04-21. Länk: edpb_guidelines_082020_on_the_targeting_of_social_media_users_en.pdf (europa.eu)
[18] Se mål C-73/07 *Satakunnan*. Länk: CURIA - Documents (europa.eu)

medieföretag. Utöver att verksamheten måste uppfylla syftet ovan måste dock rätten till privatliv kunna förenas med behandlingen och behandlingen får inte gå utöver vad som är nödvändigt.

Mot denna bakgrund bör all behandling med stöd av undantaget för journalistiskt ändamål utredas och avgränsas noggrant så att eventuell behandling med stöd av den här typen av ändamål inom kommunens verksamhet inte breddas till att omfatta mer än vad som är nödvändigt.

Råd och stöd

För vidare råd och stöd i arbetet med att konsekvensbedöma riskerna vid användning av sociala medier går det bra att höra av sig.

Karin Malmsten

Dataskyddsombud för de personuppgiftsansvariga verksamheterna; nämnden för Förskola & Grundskola, Gymnasium & Arbetsmarknad, Service, Individ & Familjeomsorg, Vård & Omsorg, Kultur & Fritid, Miljö & Hälsoskydd, Teknik, byggnadsnämnden, valnämnden, kommunrevisionen, kommunstyrelsen, Eksta/Tempohus samt Tjolöholm slott

Rättsstöd

Det här PM:et grundar sig på General Data Protection Regulation, GDPR/Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679, särskilt följande artiklar;

Artikel 4 Definitioner
Artikel 5 Principer för behandling av personuppgifter
Artikel 6 Laglig behandling av personuppgifter
Artikel 12 Klar och tydlig information […]
Artikel 13-14 Information som ska ges till registrerade
Artikel 24 Den personuppgiftsansvariges ansvar
Artikel 26 Gemensamt personuppgiftsansvar
Artikel 30 Register över behandling
Artikel 32 Säkerhet i samband med behandling
Artikel 35 Konsekvensbedömning om dataskydd
Artikel 44(-49) Allmänna principer för överföring av uppgifter till tredjeland
Artikel 58 Befogenheter för tillsynsmyndigheter
Artikel 85 Behandling och yttrande- och informationsfriheten

samt

1 kap. 7 § andra stycket dataskyddslagen (2018:218)

Referenser till övrig rättsvägledning anges i löpande fotnoter.

Återrapportering av delegeringsbeslut 2022-03-30

Beslut

Nämnden för Gymnasium & Arbetsmarknad godkänner återrapporteringen av delegeringsbeslut fattade under perioden 2022-01-18 - 2022-03-18.

Sammanfattning

Delegeringsärende	Delegat/beslutsfattare	Beslutsdatum	Beslutets innehåll	Ärende (Dnr)
5.14	Markus Ternblad	2022-03-10	Utredning och beslut om åtgärder i ärende om personuppgiftsincident.	2022-00059
5.14	Markus Ternblad	2022-03-09	Utredning och beslut om åtgärder i ärende om personuppgiftsincident.	2022-00057
4.1:13	Cindia Escalante Mattsson	2022-02-22	Beslut om omedelbar avstängning av elev upp till två veckor	2022-00067
4.1:13	Cindia Escalante Mattsson	2022-02-21	Beslut om omedelbar avstängning av elev upp till två veckor	2022-00068
4.1:27	Bertil Ljungblad	2022-03-18	Beslut om att tillhöra gymnasiesärskolans målgrupp	2022-00065

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37

Telefon 0300-83 40 00

www.kungsbacka.se

4.1:27	Bertil Ljungblad	2022-03-18	Beslut om att tillhöra gymnasiesärskolans målgrupp	2021-00227
4.1:30	Bertil Ljungblad	2022-03-18	Beslut om att en sökande antas till sökt utbildning i gymnasiesärskolan	2021-00227
4.1:27	Bertil Ljungblad	2022-03-09	Beslut om att tillhöra gymnasiesärskolans målgrupp	2021-00224
4.1:30	Bertil Ljungblad	2022-03-09	Beslut om att en sökande antas till sökt utbildning i gymnasiesärskolan	2021-00224
4.1:27	Bertil Ljungblad	2022-02-17	Beslut om att tillhöra gymnasiesärskolans målgrupp	2021-00231
4.1:30	Bertil Ljungblad	2022-02-17	Beslut om att en sökande antas till sökt utbildning i gymnasiesärskolan	2021-00231
4.1:27	Bertil Ljungblad	2022-02-17	Beslut om att tillhöra gymnasiesärskolans målgrupp	2021-00230
4.1:30	Bertil Ljungblad	2022-02-17	Beslut om att en sökande antas till sökt utbildning i gymnasiesärskolan	2021-00230
4.1:27	Bertil Ljungblad	2022-02-17	Beslut om att tillhöra gymnasiesärskolans målgrupp	2021-00226

4.1:30	Bertil Ljungblad	2022-02-17	Beslut om att en sökande antas till sökt utbildning i gymnasiesärskolan	2021-00226
4.1:14	Cecilia Fossan	2022-02-22	Mottagande anmälan kännedom om kränkande behandling på Elof Lindälv enhet 3	21/22:30
4.1:14	Cecilia Fossan	2022-02-25	Mottagande anmälan kännedom om kränkande behandling på Elof Lindälv enhet 6	21/22:31
7.4	Cynthia Runefjärd	2022-02-10	Avstängning medarbetare under arbetsrättslig utredning	
7.4	Cynthia Runefjärd	2022-02-17	Förlängd avstängning medarbetare under arbetsrättslig utredning	
7.4	Cynthia Runefjärd	2022-03-02	Förlängd avstängning medarbetare under arbetsrättslig utredning	
7.11	Cynthia Runefjärd	2022-03-04	Avsluta anställning enligt särskild överenskommelse	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-18	Distansundervisning efter samråd med Smittskydd Halland för EK21L Elof Lindälv pga smittspridning 220119-220121	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-18	Distansundervisning efter samråd med Smittskydd Halland för NA19A Aranäs pga smittspridning 220119-220121	

Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-18	Distansundervisning efter samråd med Smittskydd Halland för NA19B Aranäs pga smittspridning 220119-220121	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-18	Distansundervisning efter samråd med Smittskydd Halland för VO20 Aranäs pga smittspridning 220119-220121	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-19	Distansundervisning efter samråd med Smittskydd Halland för ES20 Aranäs pga smittspridning 220120-220121	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-19	Distansundervisning efter samråd med Smittskydd Halland för ES21 Aranäs pga smittspridning 220120-220121	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-19	Distansundervisning efter samråd med Smittskydd Halland för IB2 Aranäs pga smittspridning 220120-220121	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-20	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för SA21D Aranäs 220124	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-21	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för ES20 Aranäs 220124	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-21	Distansundervisning på grund av stor	

			elevfrånvaro för ES21 Aranäs 220124	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-21	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för IB2 Aranäs 220124	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-21	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för för EK21L Elof Lindälv 220124	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-21	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för för NA20A Aranäs 220124	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-24	Distansundervisning på grund av stor personalfrånvaro för NA21, NA20K, NA20L, NA19K, NA19L, NA19M och NA19N (hela NA) Elof Lindälv 220125-220128	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-24	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för ES19 Aranäs 220125-220128	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-24	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för för NA20A Aranäs 220125-220126	
Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-24	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för för hela SA-programmet Aranäs 220125-220131	

Förordning 2020:115	Cynthia Runefjärd	2022-01-24	Distansundervisning på grund av stor elevfrånvaro för för NA20B Aranäs 220125-220126	